БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой ҮНЭН

№ 226 (6661)
ОКТЯБРИИН 31
СУББОТО
1953 он

КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

Сэн 20 мүнгэн.

Эдеэ хоолой товарнуудай промышленностиин хүдэлмэрилэгшэд! Эдеэ хоолой товарнуудые үйлэдбэрилгэ бүхы хэмжээгээр үргэдхэгты, тэдэнэй шанарые эсэшэ сусашагүйгөөр һайжаруулагты! Манай ороной хүн зондо мяханай ба загаһанай продуктнуудые, тоһо, сахар болон эдеэ хоолой бусад товарнуудые ехээр үгэе!

(Агууехэ Октябрьска социалистическэ революциин 36 жэлэй ойдо зэрюулагдаһан КПСС-эй ЦК-гэй уряануудһаа).

Хүтэлбэрилэгшэ бүхэн политическэ элидхэл хэхэ зэргэтэй

«СССР-эй хүдөө ажахые саашадань хүгжөөхэ хэмжээнүүд тухай» КПСС-эй ЦК-гэй сентябрьска Пленумэй тогтоолые, «Советскэ худалдаа наймаае саашадань хүгжөөхэ хэмжээнүүд тухай», «Үргэн хэрэглэлэй промышленна эд товарнуудые үйлэдбэрилгэ үргэдхэхэ ба тэдэнэй шанарые һайжаруулха тухай» СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй болон КПСС-эй Центральна Комитедэй шиидхэбэринүүдые советскэ арад тон ехэ баяр баясхалантайгаар угтаба. Колхозуудта, машинно-тракторна станцинуудта, заводууд ба фабрикануудта — ажалша ниитын творческо эдэбхи хэшээл улам дээшэлнэ. Орон дотороо арадай хэрэглэлэй эд товарнуудые ойрын хоёр — гурбан жэлэй туршада элбэг ехэ болгохо зорилго амжалтатайгаар шиидхэлгэдэ хүдэлмэришэн, колхозник ба интеллигент бүхэн өөрынгөө хубитые оруулхын түлөө эрмэлзэнэ.

Манай партиин ба советскэ арадай үмэнэ мүнөө табигдаһан гайхамшагта зорилгонуудые амжалтатайгаар шиидхэхын тулада партийна организацинууд болбол үргэн ниитэ хүн зоной дунда политическэ агитаци үдэр бүхэндэ ябуулха, тэрэнэй идейнэ хэмжээе эрид дээшэлүүлхэ уялгатай. Политическэ тодо һонор мэдэрэлтэй байха бүрээ коммунизм байгуулгын хэрэгтэ улам эдэбхитэйгээр ажалшадай хабаадалсадаг байһаниинь элитэ.

Зориг түгэсөөр, идейнэ талаараа тон һайнаар, ойлгосотой тодоор хэгдэһэн политическэ агитаци гээшэ ажалшадые политическээр хүмүүжүүлгын тон шухала зэбсэг мүн. Тэрэ хадаа ажалша ниитын творческо эдэбхи хэшээлые дээшэлүүлнэ, манай Эхэ ороной һалбаран хүгжэлгэдэ нүлөөлнэ.

Политическэ агитациин идейнэ хэмжээе улам дээшэлүүлхын тулада партийна ба советскэ хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэд ниитэ-политическэ хүдэлмэридэ өөһэдөө хабаадалсаха, хүдэлмэришэдэй, колхозниигуудай ба интеллигенциин үмэнэ тэдэнэр политическэ элидхэлнүүдые саг үргэлжэ хэжэ байха уялгатай. Хүн зонтой саг үргэлжын холбоо барисаатай байһан хүтэлбэрилэгшэд лэ хаана юунэй болоожо байһые, арад ниитын эрилтэ хэрэгсэлнүүдые бухы талаһаань һайнаар мэдэдэг, ажахын ба культурна байгуулалтын асуудалнуудые зүбөөр шиидхэдэг, ажалшадые коммунистическээр хүмүүжүүлхэ хэрэгые шадамараар хүтэлбэрилдэг байха юм. Үргэн ниитэтэй саг үргэлжын холбоо барисаатай байһан хүтэлбэрилэгшэд лэ, ажалшадай дунда хүмүүжүүлгын хүдэлмэри ябуулхаһаа гадна, тэдэнһээ өөһэдөө һургаал абадаг, дүй дуршалөө баяжуулдаг байна.

Арад ниитэтэй хүтэлбэрилэгшэдэй саг үргэлжын холбоо барисаатай байлгын, ажалшадай суглаанууд дээрэ тэдэнэй хододоо элидхэл хэлгын тон ехэ удхашанартай байһан тухайда үшөө В. И. Ленин хэлэһэн байна. Хүн зондо өөрынгөө нүлөө үзүүлхэ, суглаанууд дээрэ үгэ хэлэхэ гээшэ, гэжэ тэрэ бэшээ бэлэ, тон ехэ удхашанартай. Энээнгүйгөөр политическэ ажал-ябуулга байжа шадахагүй.

Коммунистическэ партида, Эхэ орондоо үнэн сэхэ байхаар городой болон хүдөөгэй ажалшадые саг үргэлжэ хүмүүжүүлхэ, парти, правительствын шиидхэбэринүүдые, уласхоорондын ба дотоодын байдалай шухала шухала асуудалнуудые тэдэнэртэ ойлгуулжа үгэхэ, колхозуудай болон машинно-тракторна станцинуудай, промышленна предприятинуудай ба эмхи зургаануудай урда табигдаһан зорилгонуудые тэдэнэртэ тайлбарилжа байха гээшэ бүхы хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэдэй хойшолуулагдашагүй зорилго мүн.

Гэбэшье, республикымнай партийна, советскэ ба ажахын олохон хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэд арад зоной дундахи политическэ хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадалсадаггүй, колхозниигуудай, хүдэлмэришэдэй ба интеллигенциин үмэнэ политическэ элидхэл тон үсөө хэдэг байна. Энэ дутагдал илангаяа Баргажанай, Сэлэнгын, Тарбагатайн, Заиграйн ба бусад зарим аймагуудай хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэдтэ хамаадана. Жэшээнь, партиин Тарбагатайн айкомой секретарьнууд нүхэд Рыбаков, Горин, КПСС-эй Хойто-Байгалай айкомой секретарь нүхэр Кувшинов, Бичурын аймсоведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ нүхэр Федотов, Сэлэнгын аймгүйсэдкомой таһагуудые даагшад нүхэд Шаракшинов, Третьяков, Бухаев гэгшэд элдэб шалтагаануудые дурдан үни сагһаа хойшо ажалшадай дунда политическэ элидхэл хэхээ болишонхой. Мүн Улан-Удэ городой олохон предприятинуудай хүтэлбэрилэгшэд, тэрэ тоодо мяха-консервын комбинадай директор нүхэр Сарбаев, мелькомбинадай директор нүхэр Дронов, хирпиисын заводой директор нүхэр Петров ба бусад коллективүүдэйнгээ дунда политическэ элидхэл, хөөрэлдөө үнгэргэдэггүй байха юм. Партиин Пригороднэ райкомой 45 гэшүүдэй ба кандидадуудай миил 17-ниинь ниитэ-политическэ хүдэлмэридэ хабаадалсана. Тэрэшэлэн республиканска зарим эмхи зургаануудай хүтэлбэрилэгшэд — Элүүрые хамгаалгын министр нүхэр Боянова, Худалдаа наймаанай министр нүхэр Данилов, Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи барилгын материалнуудай управлениин начальник нүхэр Сурков, Культурын министрын орлогшо нүхэр Баханов гэгшэд политическэ элидхэл тон үсөөн хэдэг гэжэ тэмдэглэхэ шухала. Хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэд олонхи ушарта агитколлективүүдэй составуудта, элидхэлшэдэй группануудта оруулагданагүй, политическэ болон научна эрдэм дэлгэрүүлхэ обществын гэшүүд болгогдоногүй. Тиихэдэ ажалшадай дунда политическэ хүдэлмэри ябуулха хэрэгтэ хүдөө нютагуудтахи ба городуудтахи интеллигенци—багшанар, врачууд, хүдөө ажахын ба промышленностиин мэргэжэлтэд һулаар хабаадуулагдана.

Партиин айкомууд ба горкомууд политическэ хүдэлмэридэ зарим хүтэлбэрилэгшэдэй һулаар хабаадалсадаг баримтануудтай эбсэдэг, энэ ушарта политическэ ямаршье сэгнэлтэ үгэдэггүй байха юм.

Хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэ бүхэн ниитэ-политическэ хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадалсаха, үргэн ниитэ хүн зоной дунда политическэ элидхэл саг үргэлжэ хэдэг байха зэргэтэй. Партиин аймагай ба городской комитедүүд политическэ элидхэлнүүдые үнгэргэхэ хэрэгые хододоо хүтэлбэрилхэ, ямар темээр элидхэлнүүдые хэхэ шухала байһые саг соонь тодорхойлхо, тэдэниие удха түгэлдэрөөр хэлгэхын түлөө оролдохо, элидхэлшэдтэ заабари үгэжэ байха уялгатай.

КПСС-эй ЦК-гэй сентябрьска Пленумэй тогтоолые, «Советскэ худалдаа наймаае саашадань хүгжөөхэ хэмжээнүүд тухай», «Үргэн хэрэглэлэй промышленна эд товарнуудай үйлэдбэрилгэ үргэдхэхэ ба тэдэнэй шанарые һайжаруулха тухай» СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй болон КПСС-эй ЦК-гэй шиидхэбэринүүдые ажалшадта тодорхойгоор тайлбарилан үгэхэ хэрэгтэ мүнөө политическэ агитаци зорюулагдаха зэргэтэй.

Ажалшадай дунда политическэ элидхэлнүүдые үнгэргэхэ хэрэгые бүхы хэмжээгээр һайжаруулан, ниитэ-политическэ хүдэлмэридэ хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэдые эдэбхитэйгээр хабаадуулан, манай партийна организацинууд үргэн ниитэ ажалшадтай холбоо барисаагаа саашадань бэхижүүлхэ, коммунистическэ байгуулалтын бүхы участогуудта шэнэ амжалтануудые туйлаха байна.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумдэ

Наукын, дээдэ һуралсалай газарнуудай бүлэг олон хүдэлмэрилэгшэдые олон удаан жэл соо һайнаар хүдэлмэрилһэнэйнь түлөө СССР-эй Верховно Соведэй Президиум орденууд ба медальнуудаар шагнаа. Ленинэй орденоор 828 хүн, Ажалай Улаан Тугай орденоор 1480 хүн, СССР-эй бусад орденуудаар ба медальнуудаар олон хүн шагнагдаһан байна.

СССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ, КПСС-эй Центральна Комитедтэ

Эдеэ хоолой товарнуудые үйлэдбэрилгэ үргэдхэхэ ба тэдэнэй шанарые һайжаруулха тухай

Һүүлэй жэлнүүдтэ эдеэ хоолой товарнуудые үйлэдбэрилгэ нилээд ехээр ургаа гэжэ СССР-эй Министрнүүдэй Совет ба КПСС-эй Центральна Комитет тэмдэглэнэ. 1953 ондо СССР-эй Эдеэ хоолой товарнуудай промышленностиин министерствын талаар эдеэ хоолой гол шухала товарнуудые үйлэдбэрилгэ 1940 онтой сасуулбал иимэ болохо:

Мяхан	—162 проц.
Загаһа (барилга)	—172 проц.
Колбасна зүйлнүүд	—158 проц.
Малай тоһон	—2 дахин шахуу ехээр
Сыр	—2 дахин ехээр
Ургамалай тоһон	—153 проц.
Маргарин	—3 дахин шахуу ехээр
Сахар	—168 проц.
Консервэнүүд	—2,5 дахин ехээр
Кондитерска зүйлнүүд	—172 проц.
Макаронно зүйлнүүд	—2,2 дахин ехээр
Крупанууд	—124 проц.
Пивэ	—152 проц.
Виноградна архи	—184 проц.

1953 ондо эдеэ хоолой товарнуудые үйлэдбэрилгэ 1950 онтой сасуулбал 41 процентһээ дээшэ ехэ болохо байна. 1953 оной түрүүшын хахадта гүрэнэй промышленность 1952 оной түрүүшын хахадайхида орходоо 9,7 процент ехэ эдеэ хоолой товарнуудые гаргаа. Тиигэбэшье, 1953 оной түрүүшын хахадта 1952 оной түрүүшын хахадтай сасуулбал эдеэ хоолой хэдэн тон шухала товарнуудые: мяха, малай тоһо, һүнэй продуктнуудые, кондитерскэ зүйлнүүдые болон бусад зарим товарнуудые үйлэдбэрилгэ багаар ехэ болоо, тиихэдэ загаһа барилга бага зэргэ хороо, энээнһээ боложо эдэ товарнуудаар хүн зоной улам ехэ боложо байгаа хэрэглэмжэ хангагданагүй.

Мүнөө үедэ эдеэ хоолой товарнуудые үйлэдбэрилгын хэмжээн ба ургалтын темп советскэ арадай ажабайдалай материальна ба культурна хэмжээе улам бүри түргэнөөр дээшэлүүлхэ зорилгые бэелүүлхэ ябадал хангаагүй гэжэ СССР-эй Министрнүүдэй Совет, КПСС-эй Центральна Комитет тоолоно.

Хүндэ промышленностиие хүгжөөлгэдэ туйлагдаһан амжалтанууд, хүдөө ажахые хүгжөөлгэ ба тэрэниие саашадань дэбжээхэ хэмжээ-ябуулганууд хадаа эдеэ хоолой товарнуудые ехэ болгожо, тэдэниие үйлэдбэрилгын хэрэгые эрид ехээр дэбжээхын тула хэрэгтэй түүхэй эдүүдэй бата бэхи база байгуулха ябадал хангаха байна.

Хүн зониие мяха болон мяханай продуктнуудаар, загаһа болон загаһанай продуктнуудаар, тоһоор, сахараар, кондитерска зүйлнүүдээр, консервэнүүдээр ба бусад продуктнуудаар хангалгые ойрын 2—3 жэлэй туршада эрид ехээр дээшэлүүлхэ гээшэ хойшолуулашагүй шухала зорилго болоно.

Һүүлэй жэлнүүдтэ эдеэ хоолой товарнуудай шанар һайжараа, товарнуудай ассортимент нилээд үргэдхэгдөө. Гэхэтэй хамта, эдеэ хоолой промышленностиин һалбаринуудай хэдэн предприятинууд шанарайнгаа талаар, илангаяа амтанайнгаа талаар советскэ хүнүүдэй эрилтэнүүдые хангадаггүй продукци үшөөл гаргадаг байна.

Мяханай промышленностиин гаргадаг үхэрэй бүхы мяханай $1/3$-һаа ехэнь туранхай байна. Энээнэй гол шалтагаануудай нэгэниинь юуб гэхэдэ бэлэдхэгдэжэ асарһан мал туранхай байна. Малые шахажа таргалуулха ёһотой организацинууд малые хангалтагүйгөөр шахажа таргалуулна, энэ хэрэгтэ эдеэ хоолой промышленностиин үлэдэһые муугаар ашаглана.

Үнэтэ үүлтэрэй загаһанһаа хүргэгдэһэн, багаар дабһалагдаһан ба сонгоогдоһон эрхим шанартай загаһанай товарнуудые гаргахын орондо, харин ехэхэн хэмжээнэй иимэ загаһа миин лэ дабһалагдажархидаг байһаар. Ехээр баригдадаг жэжэхэн загаһад (килька, салака, хамса, тюлька) һайжаруулагдаһан ассортиментын загаһанай товарнуудые — консервэнүүдые, паштедүүдые, хүргэгдэһэн ба сонгоогдоһон загаһанай товарнуудые гаргахын тулада дутамагаар хэрэглэгдэнэ.

Хилээмэ баридаг промышленностиин предприятинуудта шанарай нормонуудые хазагайруулжа, нойто ехэтэйгээр хилээмэ барижа гаргадаг, санитарна эрилтэнүүдые сахидаггүй ушарнууд үзэгдэнэ.

Буйлуулагдажа гаргагдадаг маргаринай ехэнхинь амтанайнгаа, хоншуу үнэрэйнгөө талаар хангалтагүй байдаг.

Республиканска ба нютагай промышленностиин предприятинуудта үйлэдбэриин культурын хангалтагүй ба техническэ базын һула байһан дээрэһээ, тэдэнэр союзна промышленностиин гаргадаг продукцида шанараараа хүрэхэгүй эдеэ хоолой товарнуудые юрэ гаргадаг байна. Эрхим шанартай эдеэ хоолой товарнуудые гаргадаг союзна промышленностиин түрүү предприятинуудай дүй дүршэл республиканска ба нютагай мэдэлтэй предприятинуудта һулаар хэрэглэгдэнэ

Эдеэ хоолой промышленностиин һалбаринуудай хүдэлмэридэхи гол дутагдалнуудай нэгэниинь юуб гэхэдэ, һайнаар багсалагдаһан, гоё һайхан оройлтотой, хүн зондо ехээр хэрэглэгдэдэг багсалагдаһан эдеэ хоолой товарнууд тон багаар гаргагдана.

Гэхэ зуура, багсалагдаһан, бэлэн ба бэлэдхэгдэһэн зүйлэй эдеэ хоолой товарнуудые үйлэдбэрилгэ продуктнуудай шанарые зандань үлөөхэһөө гадна, гэртээ эдеэ хоол буйлуулхадаа ехэ ажал хэхэгүй арга боломжо олгодог, тэрэшэлэн худалдаа наймаанай культурые дээшэлүүлдэг ба юумэ худалдан абагшадые хангалга һайжаруулдаг байна.

Эдеэ хоолой предприятинуудые һабатаар, тусхай сортын саарһаар, пергаментаар, картоноор, фольгоор болон целлофанаар ой модоной, саарһанай, металлургическа ба хүнгэн промышленностиин предприятинуудай муугаар хангадаг ушар хадаа багсалагдаһан, гоё һайхан оройлтотой эдеэ хоолой товарнуудые гаргалга ехэ болгохо хэрэгтэ ехэ һаалта болоно. Хэжэ үгтэдэг саарһанай ба картоной шанар эдеэ хоолой товарнуудые машинаар багсалха ба оройхо ябадалда хүсэд тааранагүй.

СССР-эй Ой модоной ба саарһанай промышленностиин министерство модон һабата, илангаяа загаһа хэхэ бочконуудые хэжэ гаргалгые ехэ болгохын тула хэрэгтэй техническэ базые үргэдхэлгэдэ, модон һабатын шанарые һайжаруулгада ба үныень химдаруулгада ёһотой анхарал хандуулнагүй, тэрээнһээ боложо эдеэ хоолой товарнуудые үйлэдбэрилгэ хүгжөөхэ ябадал хойшо татагдана, тэдэниие хадагалха ба зөөхэ хэрэгтэ үлүү бэрхэшээлнүүд ушаруулагдана.

Эдеэ хоолой промышленностиин гаргаһан эдеэ хоолой товарнуудые зөөхэ түмэр замай, автомобильна ба уһан замай, илангаяа рефрижераторна, тусхай транспортын дутамаг дээрэһээ, тэдэниие зөөхэдэ заримдаа шанарынь муудана.

Эдеэ хоолой товарнуудай промышленностиие техническэ талаар хангахын тула хэрэгтэй мүнөө сагай зэмсэг хэрэгсэлнүүдые үйлэдбэрилгэ һулаар хүгжөөгдөөд байна.

Эдеэ хоолой хэдэн зүйлэй товарнуудые үйлэдбэрилхын тула хүдөө ажахын түүхэй эд буйлуулха, илангаяа Хойто Кавказай, Донбассай ба Уралай районуудта мал үүсэлхэ, Украинска ССР-тэ ба РСФСР-эй центральна хэдэ хэдэн областьнуудта һү буйлуулха, Молдавска ССР-тэ ба Украинска ССР-эй баруун областьнуудта сахарна свёкло буйлуулха, Дунда Азиин районуудта хлопогой үрһэ ба Дальна Востогто соево бобынуудые буйлуулха хүсэнүүд дутамаг байна, тиимэһээ хлопогой үрһэ болон соево бобынуудые холо газарта ашаггүйгөөр шэрэжэ абаашаха хэрэгтэй болоно.

Урал дээрэ, Дальна Востогто, Сибирьтэ ба Дунда Азида эдеэ хоолой предприятинуудые, гол түлэб, кондитерска, макаронно ба колбасна зүйлнүүдые, пивэ болон фруктово умда гаргаха предприятинуудые барилга эдэ районуудай промышленна центрнүүдэй ургалтаһаа гээгдэжэ ябана.

Эдеэ хоолой предприятинуудые бариха, капитальна барилгые хүтэлбэрилхэ хэрэгтэ бии байһан эмхидхэлэй ехэ дутагдалнуудһаа гадна, барилгын материалнуудаар барилгануудые хүсэд бэшээр хангалга, барилгын хүдэлмэринүүдэй механизациин доодо хэмжээндэ байһан ушар барилгын гээгдэлые тохёолдуулна. Барилгын мэргэжэлтэдэй һургуулинуудые дүүргэһэн инженернүүд болон техникүүд эдеэ хоолой предприятинуудые барилгада үсөөнөөр эльгээгдэнэ.

Барилгын организацинуудтай зарим министерствонүүд ба ведомствонүүд, тэрэшэлэн союзна республиканууд Министрнүүдэй Соведүүд эдеэ хоолой багахан предприятинуудые (пекарнинуудые, хилээмэнэй заводуудые, һүнэй, пивын ба алкогольгүй үмданай болон бусад предприятинуудые) бариха шухала районуудта эдэ предприятинуудые бариха хүдэлмэриие даажа абанагүй, тэрээнһээ боложо үлүү олон барилгын жэжэ организацинууд зэргэсэжэ бии болоно, үлүү гаргашанууд хэгдэнэ, барилгын болзор һунаагдана.

Олзоборилгын ба эд хэрэглэгшэдэй коопераци, нютагай промышленность хадаа эдеэ хоолой гүрэнэй промышленностиин дутамагаар хүгжөөгдэһэн районуудта эдеэ хоолой товарнуудые үйлэдбэрилгэ тон һулаар хүгжөөнэ, тэрээнһээ боложо иимэ товарнууд ондоо районуудһаа асарагдана, харин тиихэдэ эдэ товарнуудые нютаг дээрээ бага гаргашатайгаар, холоһоо асаралтагүйгөөр хэжэ болохоор юм.

Нютагай эдүүдые—хээрын үрэ жэмэсүүдые, һархяаг, тэрэшэлэн овощь болон бусад түүхэй эд буйлуулжа, эдеэ хоолой товарнуудые үйлэдбэрилхын тула ехэ арга боломжонуудай бии байбашье, олзоборилгын ба эд хэрэглэгшэдэй коопераци, районно промышленность болбол нютагай эдүүдһээ эдеэ хоолой товарнуудые гаргадаг предприятинуудаа багаар үргэдхэнэ, шэнэ предприятинуудые дутамагаар эмхидхэнэ.

Облгүйсэдкомууд крайгүйсэдкомууд болон республиканууд Министрнүүдэй Соведүүд нютагай промышленностиин, олзоборилгын ба эд хэрэглэгшэдэй кооперациин эдеэ хоолой предприятинуудые хүгжөөлгэдэ ёһотой анхарал хандуулнагүй.

Эдеэ хоолой промышленностиин һалбаринуудай хүдэлмэридэхи ехэхэн дутагдалнуудай нэгэниинь юуб гэбэл, түүхэй эд болон бэлэн продукциие гээлтэдэ оруулха ябадал хороохын түлөө, продукциин өөрынь үные химдаруулхын түлөө ёһотой тэмсэл хэгдэнэгүй, харин энэ хадаа арадай хэрэглэлэй товарнуудай розничнэ сэнгүүдые саашадань химдаруулха гол арга нүхэсэл мүн.

Эдеэ хоолой товарнуудые үйлэдбэрилгэ үргэдхэхэ, тэдэнэй шанарые ба ассортиментые һайжаруулха хэрэгтэ эрид ехэ дэбжэлтэ хэхын зорилгоор ССР Союзай Министрнүүдэй Совет ба КПСС-эй Центральна Комитет иигэжэ **тогтообо:**

I

Эдеэ хоолой товарнуудые үйлэдбэрилгэ ехэ болгохо ба тэдэнэй шанарые һайжаруулха тухай

1. 1954—1956 онуудта эдеэ хоолой товарнуудые үйлэдбэрилгэ эрид ехэ болгохо, тэдэнэй шанарые, ассортиментые, багсалга ба оройлгые һайжаруулха, эдеэ хоолой товарнуудые үйлэдбэрилхэ талаар табадахи табанжэлэй түсэбөөр 1955 ондо тогтоогдоһон даалгабариие нилээд урид дүүргэхэ. Энэ зорилгоор эгээл гол шухала зүйлэй эдеэ хоолой товарнуудые үйлэдбэрилгэ иимээр ехэ болгохо гэжэ тодорхойлхо:

Мяха ба мяханай продуктнуудай талаар

2. *Мяха, колбасна зүйлнүүд, мяханай консервэнүүд, котлетэнүүд ба бусад мяханай продуктнуудые үйлэдбэрилгэ нилээд ехэ болгохо ба тэдэниие үйлэдбэрилгые иимэ хэмжээндэ хүргэхэ гэбэл:*

	хэмжэхэ хэмжүүр	1954 ондо	1955 ондо	1950 онтой сасуулбал 1954 ондо процентээр	1950 онтой сасуулбал 1955 ондо процентээр
Мяхан	мянган тонно	2.180	2.550	174	2 дахин
тэрэ тоодо: Шубуунай мяхан	«	75	105	2,5 дахин	3,5 дахин
Колбасна зүйлнүүд	«	710	850	147	176
тэрэ тоодо: Сосиска ба сарделькэ	«	90	135	2,1 дахин	3,1 дахин
Мяханай консервэнүүд	миллион банка	380	480	147	186
Котлетэнүүд	миллион штука	1.300	1600	4,9 дахин	6 дахин
Мяханай хахад фабрикадууд	порци	110	165	3,8 дахин	5,7 дахин
Пельмень	мянган тонно	50	70	6 дахин	8,7 дахин
Багсалагдаһан мяхан	«	30	70	26 дахин	хэдэн арбаад дахин

1956 ондо гүрэнэй промышленностьда мяха үйлэдбэрилгые 1950 онойхитой сасуулхада, тухайлхада, 3 миллион тонно хүрэтэр гү, али 2,4 дахин ехэдхэхэ, колбасна зүйлнүүдые 1950 онойхитой сасуулхада 1 миллион тонно хүрэтэр гү, али 2,2 дахин ехэдхэхэ, шубуунай мяха үйлэдбэрилгые түс тустань 4,7 дахин ехэдхэхэ.

3. 1953 онойхитой сасуулхада үйлэдбэрилгэ ехэдхэхэ ябадалые иигэжэ хангаха гэбэл:

багсалагдаһан мяха 1954 ондо 4 дахин ба 1955 ондо 6 дахин;

сосиска ба сарделькэ 1954 ондо 1,5 дахин ба 1955 ондо 2 дахинһаа үлүүгээр;

мяханай консервэнүүдые 1954 ондо 1,4 дахин ба 1955 ондо 1,8 дахин, тэрэ тоодо деликатеснэ консервэнүүдые 1954 ондо 1,4 дахин ба 1955 ондо 2 дахин;

мяханай хахад фабрикадуудые 1954 ондо 2 дахин ба 1955 ондо 3 дахин;

пельмень 1954 ондо 1,5 дахин ба 1955 ондо 2 дахин;

мяханай котлегэ 1954 ондо 40 процент ба 1955 ондо 80 процент.

4. Мал ехээр таргалуулха, малай бэеын ургалтые эрхим һайнаар эмхидхэхэ, мүн малые тээхэ ба туужа абаашаха ябадал һайжаруулха зэргээр 1954 ондо худалдаа наймаанай организацинуудта рыногэй фондһоо дундаһаа дээшэ ба дунда зэргын тарган үхэрэй мяха тушаалгые 57 процентһээ доошо бэшээр ба 1955 ондо — 65 процент; дундаһаа дээшэ ба дунда зэргын тарган хониной мяха 1954 ондо 80 процентһээ доошо бэшээр ба 1955 ондо 85 процент тушааха ябадал хангаха.

5. Паштетнэ, хэлэнэй мяханай, фаршева, тахяатай мяханай, гахайн мяханай ба бусад деликатесна мяханай консервэнүүдые үйлэдбэрилгэ үргэнөөр хүгжөөхэ.

6. 1954—1956 онуудта мяха буйлуулха 144 предприятинуудые ашаглалгада оруулха.

Малай үүсэлэлгын, өөхэ хайлуулгын, субпродуктнуудые буйлуулгын процессуудые механизацилгын хэмжээе 1953 ондо 50 процент байһыень 1954 ондо 55 процент хүрэтэр, 1955 ондо 65 процент ба 1956 ондо 75 процент хүрэтэр дээшэлүүлхэ.

Колбасна зүйлнүүдые, сосиска, сарделкэ, мяханай консервэнүүдые,

(Үргэлжэлэлынь 2-дохи нюурта)

СССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ, КПСС-эй Центральна Комитедтэ

Эдеэ хоолой товарнуудые үйлэдбэрилгэ үргэдхэхэ ба тэдэнэй шанарые һайжаруулха тухай

(*Үргэлжэлэл*)

багсалагдаһан мяха, мяханай хахад фабрикадуудые, котлетэ ба пельмень үйлэдбэрилгын технологическа процессүүдые бүрин механизироваляжэ, автомадууд ба конвейерна линиинүүдые үргэнөөр нэбтэрүүлхэ.

Мяханай комбинадууд, шубуунай комбинадууд, мал үүсэлэлгын пунктнуудые санитарна жэшээтэ һайн байдалтай болгохо, мал ба шубуу үүсэлхын урда тээхи харууһалгые нилээд һайжаруулха, тэдэниие нэгэ газарта удаан байлгаха ба зөөхэ үедөө гээлтэ хоролто тохёолдуулхагүй.

7. СССР-эй Эдеэ хоолой товарнуудай промышленностиин министерствын мүнөө байгаа предприятинуудые шэнэдхэн бариха ба техническэ талаар зэбсэглэхэ, шэнэ предприятинуудые бариха зэргээр 1950 онойхитой сасуулхада 1956 оной эсэс хүрэтэр мяха үйлэдбэрилхэ хүсые 1,5 дахин, шубуунай мяха —2,7 дахин, колбасна зүйлнүүдые—1,7 дахин, мяханай консервэнүүдые —1,6 дахин, котлетэ—7 дахин, пельмень—5 дахин, хайлуулһан өөхэ—1,7 дахин ехэ болгохо.

Загаһа ба загаһанай продуктнуудай талаар

8. Загаһа ба далайн ан барилгые эрид ехэ болгохо ба олзоборилгые иимэ хэмжээндэ хүргэхэ гэбэл:

(миллион центнер)

	1954 он	1955 он	1950 онтой сасуулбал 1954 ондо процентээр	1950 онтой сасуулбал 1955 ондо процентээр
Загаһа ба далайн ан бүхы дээрээ	27,15	31,9	156	183
тэрэ тоодо:				
Сельдь	5,2	6.7	2,1 дахин	2,8 дахин
Лосось ба сига	1,83	2,5	139	189
Треска ба камбала	6,38	7,6	2 дахин	2,4 дахин
Килька ба салака	2,15	2,51	2,8 дахин	3,3 дахин

1956 ондо загаһа бариха даалгабарие тухайлхада 36 миллион центнер гү, али 1950 онойхидо орходоо 2,1 дахин ехээр, тэрэ тоодо сельдь 7,8 миллион центнер гү, али 1950 онойхидо орходоо 3,1 дахин ехээр тогтоохо.

9. Загаһанай товарна продукци гаргалгые 1955 ондо СССР-эй Эдеэ хоолой товарнуудай промышленностиин министерстводэ 2.010 мянган тонно хүрэтэр ехэ болгохо ба һайжаруулагдаһан ассортиментын загаһанай продуктнуудые жэл жэлээр гаргалга иимэ хэмжээгээр хангаха гэбэл:

(Мянган тонно)

	1954 он	1955 он	1950 онтой сасуулбал 1954 ондо процентээр	1950 онтой сасуулбал 1955 ондо процентээр
Дабһалангүйгөөр хүргэһэн загаһан	470	650	168	2,3 дахин
Дабһатай сельдь	390	430	2,2 дахин	2,7 дахин
Сонгооһон, хатааһан ба балычна загаһанай товарнууд	70	80	156	178
Загаһанай консервэнүүд (миллион банка)	520	600	2,6 дахин	3 дахин

Хара ба улаан түрһэ үйлэдбэрилгые ехэдхэхэ, тэрэнэй шанар һайжаруулха, рынокто шухала хэмжээтэй тоогоор жэжэ багсатай түрһэ гаргалга хангаха. Деликатесна консервэнүүдые, тусгаарлабал, шпрото ба сардина үйлэдбэрилгые ехэдхэлтэдэ онсо анхарал хандуулха.

Килька, салака, хамса, тюлька гэхэ мэтын жэжэ загаһа буйлуулгые нилээд һайжаруулха, эдэ загаһануудаар консервэ, паштет, хүргэһэн ба сонгооһон загаһанай продуктнуудые эгээн ехээр үйлэдбэрилгэ хангаха. Энэ зорилгоор Азовско, Хара, Каспиин, ба Балтийска далайнуудай эрье дээгүүр консервнэ жэжэ заводуудай, холодильнигуудай ба сонгоохо цехүүдэй барилга үргэнөөр дэлгэрүүлхэ.

10. Загаһа барилгые, хүргэһэн, сонгооһон, хатааһан, балычна загаһанай продуктнуудые ба загаһанай консервэнүүдые саашадань ехээр үйлэдбэрилэн гаргаха талаар хэмжээ-ябуулгануудые зохёохо ба бэелүүлхэ гэжэ РСФСР-эй, Украинска ССР-эй, Литовско ССР-эй, Латвийска ССР-эй, Эстонско ССР-эй, Азербайджанска ССР-эй, Грузинска ССР-эй, Казахска ССР-эй ба Узбекскэ ССР-эй Министрнүүдэй Соведүүдтэ даалгаха.

11. Далайнуудта загаһа ехээр бариха, загаһа баридаг газартань загаһа саг соонь сэхэ тушаан абаха ба буйлуулха зорилгоор 1954 — 1956 онуудта олзоборилгын, тушаан абалгын-транспортна, рефрижераторна ба хангагша флодые нилээд ехэ болгохо, судна заһабарилгын предприятинуудай хүсэ ба судны двигательнүүдтэ хэрэгтэй запасной частьнууд болон халаанай детальнуудые бүтээн гаргалга эрид ехэдхэхэ.

12. Загаһа барилгые механизацилгын хэмжээ 1953 ондо 67 процент байһыень 1956 ондо 80 процентдэ хүргэхэ, загаһа буйлуулгые, консервэ үйлэдбэрилгые, загаһа сэбэрлэхэ, дабһалха ба һабалха ябадалые, мүн холодильнигуудта ашаа тээхэ ба ашаа буулгаха хүдэлмэринүүдые комплексноор механизацилга хангаха, тусгаарлабал, суднануудһаа загаһа тээхэ хүдэлмэри механизацилгын хэмжээе 1953 ондо 73 процент байһыень 1956 ондо 85 процентдэ хүргэхэ, загаһа сэбэрлэхэ талаар 1953 ондо 20 процент байһыень 60 процентдэ хүргэхэ, жэжэ загаһа бочкодо ба чанда дабһалха талаар 1953 ондо 50 процент байһыень 70 процентдэ хүргэхэ, тиихэдээ механизированнэ лининүүдые тодхохо.

13. Консервнэ заводуудай, холодильнигуудай, загаһа буйлуулдаг һаба хэдэг, судна барилгын ба судна заһабарилгын предприятинуудай үйлэдбэриин хүсэ ашаглалгые һайжаруулха 1956 оной эсэс хүрэтэр:

Загаһанай консервнэ предприятинуудай хүсые 1953 онойхитой сасуулбал 1,7 дахин;

Эрьеын холодильнигуудай багтаамжые 1953 онойхитой сасуулбал 2 дахин ба эрьеын холодильнигуудта загаһа хүргэхэ машинануудай бүтээсые 2,7 дахин ехэ болгохо.

Азовско, Хара, Каспиин ба Балтийска далайнуудай эрье дээрэ бага холодильнигуудай барилга түргэдхэхын тулада тус бүри 120 тонно багтаамжатай хабсаргагдаһан холодильнигуудай 100 байшан, тэрэ тоодо 1954 ондо тиимэ холодильнигуудай 25 байшан загаһанай промышленностьда 1954—1956 онуудта бэлэдхэхэ ба табиха гэжэ СССР-эй Ой модоной ба саарһанай промышленностиин министерствые у[illegible]алха.

14. Үнэтэ үүлтэрэй загаһанай (осетра, лосось, судак, мүргэ, лещ ба бусад) запасуудтай дахин болохо ба эдэ үүлтэрэй загаһа барилга саашадань ехэдхэхэ зорилгоор 1954—1956 онуудта промышленна загаһа үсхэбэрилгын талаар ехэ хүдэлмэри хэхэ, тиин Волга, Кура, Дон, Днестр, Днепр, Кубань, Амур мүрэнүүд, мүн Камчаткын, Прибалтикын ба Сибириин мүрэнүүд дээрэ, томо водохранилищанууд дээрэ загаһа үсхэбэрилгын, түрһэ хаялгын-үсхэлгын ба таргалуулгын 39 ажахынуудые бариха. Гүрэнэй мүнөө байгаа сөөрэмэй загаһа үсхэбэрилгын селекционно-племенной ба фореловэ ажахынуудые 15 мянган га талмай дээрэ үргэдхэхэ, шэнэ ажахынуудые бариха.

15. Хүдөө ажахын артельнүүдэй ба совхозуудай уһанай хаалтануудта, сөөрэмүүдтэ загаһа үсхэбэрилгые үргэнөөр хүгжөөхэ талаар хэмжээ-ябуулгануудые бэелүүлхэ гэжэ союзна республикануудай Министрнүүдэй Соведүүдые уялгалха.

Малай тоһоной, сырэй, үсхэрүүлэгдэһэн һүнэй ба һүнэй бусад продуктнуудай талаар

16. 1954—1955 онуудта малай тоһо, сыр, һүнэй консервэнүүд ба һүнэй бусад продуктнуудые үйлэдбэрилхэ ябадалые СССР-эй Эдеэ хоолой товарнуудай промышленностиин министерстводэ иимэ хэмжээндэ хүргэхэ гэбэл:

(мянган тонноор)

	1954 он	1955 он	1950 онтой сасуулбал 1954 ондо процентээр	1950 онтой сасуулбал 1955 ондо процентээр
Малай тоһон	476	560	149	176
Сыр	97	135	2 дахин	2,8 дахин
Тэрэ тоодо шара тоһон	37	50	3 дахин	4,1 дахин
Үсхэрүүлэгдэһэн һү (миллион банка)	220	275	2,7 дахин	3,4 дахин
Хуурай һү	30	38	3,2 дахин	4 дахин
Сэбэр һүнэй продукци	2.300	2.750	2 дахин	2,4 дахин

1956 ондо малай тоһо үйлэдбэрилгые тухайлхада 650 мянган тонно болгохо гү, али 1950 онойхитой сасуулхада 2 дахин ехэдхэхэ, сыр үйлэдбэрилгые 160 мянган тонно болгохо гү, али 1950 онойхитой сасуулхада 3,3 дахин ехэдхэхэ.

17. 1954—1955 онуудта үйлэдбэрилгые 1953 онойхитой сасуулбал иигэжэ ехэдхэхэ гэбэл:

Дабһагүй сагаан тоһо 1954 ондо 30 процент ба 1955 ондо 50 процент; сагаан тоһоной шанарые нилээд ехээр һайжаруулха ба сортыень дээшэлүүлхэ талаар хэмжээ-ябуулгануудые бэелүүлхэ;

Багсалагдаһан сагаан тоһо 1954 ондо 2 дахин ба 1955 ондо 2.5 дахин;

Амһарта соо хэгдэһэн һү, кефир ба һүнэй бусад продуктнуудые 1954 ондо 1,3 дахин ба 1955 ондо 2 дахин;

Жэжэ амһарта соо хэгдэһэн үсхэрүүлэгдэһэн һү 1954 ондо 1,5 дахин ба 1955 ондо 2 дахин; какаотой ба кофетой үсхэрүүлэгдэһэн һү үйлэдбэрилгые нилээд ехэ болгохо ба үсхэрүүлэгдэһэн стерилизованно һү үйлэдбэрилгые хүгжөөхэ.

18. СССР-эй Эдеэ хоолой товарнуудай промышленностиин министерстводэ шэнэ предприятинуудые бариха, мүнөө байгаа предприятинуудые шэнэдхэн байгуулха ба техническэ талаар зэбсэглэхэ зэргээр 1956 оной эсэс хүрэтэр 1950 онойхитой сасуулбал сагаан тоһо үйлэдбэрилхэ хүсые — 1,5 дахин, сыр—2,5 дахин, тэрэ тоодо шара тоһо—7 дахин, үсхэрүүлэгдэһэн һү—3,4 дахин, хуурай һү—3 дахин, сэбэр һүнэй продукци — 1,7 дахин ехэдхэхэ.

19. Тоһо гаргаха ба сыр гаргаха заводуудые үргэн хэмжээгээр механизацилжа, тоһо гаргадаг ба сыр гаргадаг гол районуудта эдэ заводуудые 1954—1956 онуудай турша дотор бүрин механизацилжа дүүргэхэ.

20. 1954—1956 онуудта тоһо гаргаха, сыр гаргаха ба зөөхэй гаргаха 720 завод ба һүе анханай буйлуулха заводууд һүнэй городской 100 завод, һүнэй-консервнэ 16 завод, сагаан тоһо, сыр ба һүнэй бусад продуктнуудые тушаан абажа хадагалха холодильнигуудтай 80 база барижа, ашаглалгада оруулха.

21. Һүнэй ба һүнэй продуктнуудай шанар хэбээрнь байлгаха, хүн зониие хангахын тула, тэдэниие город түргөөр абаашаха зорилгоор һү ба һүнэй продуктнуудые зөөхын тула автомобильна, түмэр замай ба уһанай тусхай транспортые нилээд ехээр хэрэглэдэг болохые шухала гэжэ мэдэрхэ.

Ургамалай тоһон ба мылын талаар

22. СССР-эй Эдеэ хоолой товарнуудай промышленностиин министерствээр ургамалай тоһо ба мылэ 1954—1955 онуудта иимэ хэмжээтэйгээр үйлэдбэрилдэг болохо:

(мянган тонноор)

	1954 ондо	1955 ондо	1954 ондо 1950 онойхитой сасуулхада процентээр	1955 ондо 1950 онойхитой сасуулхада процентээр
Ургамалай тоһо	1.300	1.500	167	192
Мыло 40 процентдэ оруулан бодоходо	1.000	1.200	125	150

1953 ондо ургамалай тоһо үйлэдбэрилгые тухайлхада 1.650 мянган тоннодо хүргэхэ гү, али 1950 онойхитой сасуулбал 2,1 дахин дээшэлүүлхэ.

23. 1953 онойхитой сасуулбал, амһартада хэгдэһэн ургамалай тоһо гаргалгые дээшэлүүлхэ гэбэл: 1954 ондо 5 дахин ба 1955 ондо—10 дахин.

Ургамалай рафинированнэ тоһо үйлэдбэрилгые дээшэлүүлхэ, тусхайлбал, хамта дээрээ сүүдхэдээ 510 тонно тоһо гаргаха хүсэтэй, тоһо рафинировалгын 20 цехүүдые барижа, иимэ тоһо үйлэдбэрилгые дээшэлүүлхэ. Дурсагдагша цехүүдые гол түлэб Украинска ССР-тэ, Ростовско, Воронежско, Куйбышевска, Сталинградска, Новосибирьскэ областьнуудта ба Краснодарска, Ставропольско болон Алтайска хизаарнуудта бариха.

Хүн зониие ургамалай тоһоор жэгдэ һайнаар хангахын тула 1954 —1955 онуудта тоһо үйлэдбэрилдэг заводуудта ассортиментын талаар тоһо хадагалха багуудай багтаамжые 40 мянган тонноор ехэ болгохо.

Ургамалай тоһоной, илангаяа республиканска мэдэлдэ байгаа предприятинуудай гаргадаг тоһоной шанарые нилээд һайжаруулха.

24. СССР-эй Эдеэ хоолой товарнуудай промышленностиин министерствээр шэнэ предприятинуудые барижа, бии байһан предприятинуудые шэнэдхэн заһажа ба техническээр зэбсэглэжэ, тоһоной үрһэ буйлуулгые 1950 онтой сасуулбал 1956 оной эсэс болотор 1,7 дахин ба хубсаһа угааха мылэ үйлэдбэрилгые 40 процентдэ оруулан бодоходо 1,5 дахин дээшэлүүлхэ.

25. Ургамалай тоһо үйлэдбэрилгые дээшэлүүлхын ба тоһоной үрһэ холо газарта шэрэлгые бага болгохын зорилгоор 1954—1956 онуудта тоһо өөхэ үйлэдбэрилгын 24 комбинадууд ба заводуудые барижа, ашаглалгада оруулха шухала гэжэ тоолохо. Мүн эдэ жэлнүүдтэ тоһо өөхэ үйлэдбэрилхэ 10 комбинадуудые түрүүшын ээлжээндэ Дунда Азиин, Дальна Востогой ба Сибириин районуудта барижа эхилхэ.

Хубсаһа угааха мылын шанарые, тэрэнэй үнгэ, үнэр ба товарна түхэлыень нилээд һайжаруулха.

26. Таһалдалгүй экстрациин метод нэбтэрүүлһэнэй ба таһалдалгүйгөөр хүдэлдэг автоматическа прессүүдые хэрэглэһэнэй үндэһэ һуури дээрэ тоһоной заводуудые техническээр шэнэдхэн зэбсэгжэлгэ дүүргэхэ. Энэ хадаа продукциин шанарые һайжаруулха, үйлэдбэриин ажал ехэтэй процесүүдые нилээд бага болгохо ба үрһэнһөө тоһоной гаралгые дээшэлүүлхэ арга олгохо байна. Мылэ үйлэдбэрилгэдэ хэрэглэгдэдэг һайн шанартай ургамалай тоһые эдеэ хоолдо хэрэглэхын зорилгоор мылэ шаналгада синтетическэ тоһоной кислотануудые үргэнөөр хэрэглэхэ. Тоһоной үрһэ кондиционировалхын, тоһо өөхэ рафинировалхын ба дезодорацилхын, тоһо өөхэ хайлуулхын тула таһалдалгүй хүдэлдэг түхеэрэлтэнүүдые тодхон нэбтэрүүлхэ.

27. Тоһоной үрһэ һайнаар хадагалхын ба тэдэниие гутаха ябадалһаа хамгаалхын тула 1954 — 1955 онуудта тоһоной заводуудта хамта дээрээ 300 мянган тонnын багтаамжатай түүхэй эд хадагалха механизированнэ складуудые бариха ба тоһоной завод бүхэндэ хадагалагдадаг үрһэ хатааха сушилкануудые бариха.

28. Нооһон ба торгон бүд угаалгада хэрэглэгдэдэг порошогуудые үйлэдбэрилгэ нилээд дээшэлүүлхэ. Энэ хадаа эдэ бүдүүдые удаан саг соо хэрэглэхэ ба тэдэнэй үнгые муудуулхагүй арга олгохо байна. Энэ зорилгоор 1954—1956 онуудта тоһо өөхэнэй комбинадуудай дэргэдэ хамта дээрээ жэл соогоо юумэ угаалгада хэрэглэгдэхэ 50 мянган тонно порошок, тэрэ тоодо нооһон ба торгон бүд угаалгада хэрэглэгдэхэ 10 мянган тонно порошок үйлэдбэрилхэ хүсэтэй 4 завод бариха.

Маргаринай талаар

29. 1954—1955 онуудта маргарин үйлэдбэрилгые эрид дээшэлүүлжэ, тэрэниие үйлэдбэрилгэ иимэ хэмжээндэ хүргэхэ:

(мянган тонноор)

	1954 ондо	1955 ондо	1954 ондо 1950 онойхитой сасуулхада процентээр	1955 ондо 1950 онойхитой сасуулхада процентээр
Маргарин	390	450	2 дахин	2,3 дахин
Тэрэ тоодо:				
Столово маргарин	211	250	2,9 дахин	3,4 дахин
Кухонна маргарин	179	200	150	167

1956 ондо маргарин үйлэдбэрилгые 510 мянган тоннодо хүргэхэ гү, али 1950 онойхитой сасуулбал 2,7 дахин дээшэлүүлхэ.

30. Хүн зоной ехээр хэрэглэдэг ба овощной, мяханай ба загаһанай блюдэнүүдтэ һайн холисо болодог майонезые үйлэдбэрилгэ нилээд дээшэлүүлхэ, майонезые рынокто хэрэгтэй хэмжээтэйгээр үйлэдбэрилгэ хангаха.

31. 1953 онойхитой сасуулбал, 100 ба 200 грамм шэгнүүртэйгээр амһарталагдаһан маргарин гаргалгые дээшэлүүлхэ гэбэл: 1954 ондо 28 процент ба 1955 ондо 1,7 дахин.

32. Маргаринай шанарые һайжаруулха ба эрхим сортын маргарин 1953 ондо 85,2 процент гарһанда орходоо 1954 ондо 86,5 процент, 1955 ондо 87,5 процент ба 1956 ондо 90 процент хүрэтэр дээшэлүүлхэ.

Маргаринай шанарые һайн байлгахын ба тэрэниие предприятинуудһаа худалдаанда гаргалгын санитарна условинуудые һайжаруулхын зорилгоор городуудай магазинуудта маргарин имагтал тусгаар транспортоор абаашалга хангаха.

33. Амтанайнгаа талаар сагаан тоһонтой адлирхуу маргарин үйлэдбэрилгэ хангахын тула өөхэ тоһонуудые ехэ температурада ба гүнзэгы вакумууд соо таһалдалгүй рафинацилга болон дезодорацилга (һайжаруулга), маргаринай рецептура соо өөхэ тоһоной ассортиментые дээшэлүүлгэ, тэрэниие үнэр һайнтай ба витамин ехэтэй болголгые, мүн тэрэшэлэн маргаринай хадагалагдаха шанарые дээшэлүүлгэ үйлэдбэридэ үргэнөөр нэбтэрүүлхэ.

34. Шэнэ предприятинуудые барижа, бии байһан предприятинуудые үргэдхэжэ, шэнэдхэн заһажа ба механизацилгыень дээшэлүүлжэ, маргарин үйлэдбэрилгые 1953 онойхитой сасуулбал 1956 оной эсэс болотор 1,5 дахин дээшэлүүлхэ.

35. 1954—1956 онуудта Сталинград, Тула, Уфа, Караганда, Красноярск, Алма-Ата, Иркутск, Омск, Кемерово, Казань, Барнаул ба Вологда городуудта жэл соогоо хамта дээрээ 142 мянган тонно маргарин гаргаха хүсэтэй маргаринай 12 заводуудые бариха.

Сахараар

36. Элһэн сахар ба рафинад сахарай үйлэдбэрилгые ба багсалалгые иимэ хэмжээтэйгээр дээшэлүүлхэ:

(мянган тонноор)

	1954 он	1955 он	1950 онойхитой сасуулбал 1954 ондо процентээр	1950 онойхитой сасуулбал 1955 ондо процентээр
Элһэн сахар	4.300	4.800	170	190
рафинад сахар	1.350	1.550	193	2,2 дахин
тэрэ тоодо багсалагдахань:				
ханзалагдаһан	150	275	4,5 дахин	7,8 дахин
багахан пакедүүдтэ хэгдэһэн (ресторанна)	3,5	5	11,3 дахин	16 дахин

1956 ондо элһэн сахар үйлэдбэрилгые тухайлхада 5.300 мянган тонно гү, али 1950 онойхитой сасуулбал 2,1 дахин дээшэлүүлхэ, рафинад сахар үйлэдбэрилгые 1.800 мянган тонно гү, али 1950 онойхитой сасуулбал 2,6 дахин хүрэтэр ехэ болгохо.

Худалдаа наймаанай культурые дээшэлүүлхын зорилгоор томо промышленна центрнүүдэй шадар байһан сахарна заводуудта 1954 ондо 50 мянган тонно ба 1955 ондо 100 мянган тонно элһэн сахар, бутаруулагдаһан рафинад болон сахарна пудрые үйлэдбэрилэн гаргаад, тэдэниие ханзалан багсалха хэрэг эмхидхэхэ.

37. Шэнэ предприятинуудые барижа, мүн хүдэлжэ байгаа предприятинуудые шэнэдхэжэ, техническэ талаарнь зэбсэгжүүлжэ, 1950 онойхитой сасуулбал, 1956 оной эсэс хүрэтэр элһэн сахар үйлэдбэрилхэ талаар тэдэнэй хүсэнүүдые тухайлхада 1,4 дахин ба рафинад сахар үйлэдбэрилхэ талаар 2,2 дахин ехэдхэхэ ябадал хангаха.

38. Сахарай свёклые саг болзор соонь буйлуулга ба тэрэниие холоһоо шэрэлгые бага болголго хангахын зорилгоор 1954—1956 онуудта:

элһэн сахар үйлэдбэрилдэг 25 заводуудые, түбхын түрүүндэ сахарай свёкло буйлуулха талаар хүсэд бэшэ хүсэнүүдтэй байгаа Украинын баруун областьнуудта ба Молдавска ССР-тэ;

рафинад сахар үйлэдбэрилдэг 9 заводууд ба цехүүдые;

сахар хадагалхын тулада 1.10[illegible] мянган тонно багтаамжатай складуудые, тэрэ тоодо 1954 ондо 30[illegible] мянган тонно сахарай багтаамжатай складуудые ашаглалгада оруулха.

Кондитерска зүйлнүүдээр ба сайгаар

39. Кондитерска зүйлнүүдые үйлэдбэрилгэ 1950 ондо 994 мянган тонно ба 1953 ондо 1.387 мянган тонно байгаа һаань, тэдэнэй үйлэдбэрилгые 1954 ондо 1579 мянган тонно ба 1955 ондо 1.825 мянган тонно хүрэтэр дээшэлүүлхэ, тэрэ тоодо СССР-эй Эдеэ хоолой товарнуудай промышленностиин министерствын талаар иимэ хэмжээтэйгээр ехэ болгохо:

(мянган тонноор)

	1954 он	1955 он	1950 онойхитой сасуулбал 1954 ондо процентээр	1950 онойхитой сасуулбал 1955 ондо процентээр
Карамель	526	591	124	140
зөөлэн конфетэ	175	195	184	2 дахин
шоколад ба шоколадна зүйлнүүд	12	20	2,3 дахин	3,8 дахин
ирис	44	60	4,2 дахин	5,8 дахин
мармелад, пастила ба зефир	26	36	2 дахин	2,8 дахин
халва	43	48	2,9 дахин	3,3 дахин
печени	340	420	2,4 дахин	2,9 дахин
торт, пирожно ба кекс	21.	30	3,1 дахин	4,4 дахин

40. Арад зоной ехээр хэрэглэдэг кондитерска зүйлнүүдэй шанарыень ба ассортиментыень нилээдгүйгөөр һайжаруулха, 1953 онтой сасуулбал, 1954—1955 онуудта СССР-эй Эдеэ хоолой товарнуудай промышленностиин министерствын талаар дээшэлүүлхэ гэбэл:

а) оройһон ба багсалһан кондитерска зүйлнүүдэй үйлэдбэрилгые 1954 ондо 1,2 дахин ба 1955 ондо 1,5 дахин;

б) коробконууд соо багсалһан, һайжаруулагдаһан сортын кондитерска зүйлнүүдэй үйлэдбэрилгые 1954 ондо 1,5 дахин ба 1955 ондо 2 дахин;

в) түмэр банканууд болон коробконууд соо багсалһан кондитерска зүйлнүүдэй үйлэдбэрилгые 1954 ондо 1,7 дахин ба 1955 ондо 3,3 дахин;

г) һамарай тоһо (Раковая шейка, Гусиные лапки янзын), фруктово, һүнэй (ирис, «Золотой ключик» янзын), ликёрой, мёдой, кремовэ ба хүйтэрүүлдэг холисо досоонь хэһэн карамель болон конфедүүдые, мүн тэрэшэлэн леденцово карамель («Театральная», «Прозрачная» янзын), конфедүүд («Мишка косолапый» ба «Лебедь» янзын), пастила, зефир, бишыхан ба томо багса соо багсалагдаһан элдэб зүйлэй шоколад, хүүгэдэй уранһайханаар гоёогдоһон шоколад, тиихэдээ шоколад, карамель, печени, пряник болон мармеладые буйлуулгын шанарта онсо анхарал хандуулан, тэдэнэй ассортиментые ба үйлэдбэрилгые ехэ болгохо.

41. Бүтээн гаргадаг ниитэ тооһоонь 1954 ондо саарһаар оройһон карамель болон конфедүүдые — 70 процент ба ханзалагдаһан печени 50 процент хэмжээтэйгээр үйлэдбэрилхэ ябадалые хангахыень Центропромсоведые уялгалха. Тульска вяземска, ванильна, мятна прянигуудые болон зүүн зүгэй амтатай эдеэнүүдэй үйлэдбэрилгые ехэдхэ[illegible] эрхим сортын талханһаа хэгдэдэ[illegible] прянигууд болон печенинүүдэй үйлэдбэрилгые 80 процент хүрэтэ[illegible] дээшэлүүлхэ.

Кондитерска зүйлнүүдэй ассортиментые үргэдхэхэ, кондитерска промышленностиин гүрэнэй предприятинуудта тогтоогдоһон ГОС[illegible] болон рецептурануудтай наринаа[illegible] зохилдуулан, тэдэниие үйлэдбэрил[illegible]хэ хэрэг хангаха.

42. Карамель, ирис болон печени үйлэдбэрилхэ технологическа [illegible] процессүүдые механизацилгые 195[illegible] ондо гүйсэдөөр дүүргэхэ.

Механизированнэ аргаар орёогдоһон ба багсалагдаһан кондитерска зүйлнүүдые бүтээн гаргалга 195[illegible] ондо орёомол ба багсалагдаһан продукциин ниитэ хэмжээнһээ [illegible] процент байгаа һаань, тэрэниие 1954 ондо 70 процент, 1955 ондо 75 процент ба 1956 ондо 85 процентдэ хүрэтэр дээшэлүүлхэ.

43. Шэнэ кондитерска фабрикануудые, гол түлэб Уралай, Сибириин, Поволжьеын, Дунда Азиин ба Казахстанай районуудта барижа, мүн тэрэшэлэн СССР-эй Эдеэ хоолой товарнуудай промышленностиин министерствын талаар хүдэлжэ байгаа кондитерска фабрикануудые шэнэдхэжэ ба үргэдхэжэ, кондитерска предприятинуудай үйлэдбэриин хүсэнүүдые 1950 онойхитой сасуулбал 1956 оной эсэс хүрэтэр сахарлиг кондитерска зүйлнүүдые үйлэдбэрилхэ талаар [illegible] дахин ба талханай кондитерска зүйлнүүдые үйлэдбэрилхэ талаар 2,1 дахин дээшэлүүлхэ.

(*Үргэлжэлэлынь 3-дахи нюурта*)

СССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ, КПСС-эй Центральна Комитедтэ

Эдеэ хоолой товарнуудые үйлэдбэрилгэ үргэдхэхэ ба тэдэнэй шанарые һайжаруулха тухай

(Үргэлжэлэл)

44. Арад зоной эдеэ хоол болоһон мороженго үйлэдбэрилгые нилээдгүйгөөр ехэдхэхэ, тэрээнэй үйлэдбэрилгэ СССР-эй Эдеэ хоолой товарнуудай промышленностиин министерствын ба СССР-эй Худалдаа наймаанай министерствын талаар 1953 ондо 160 мянган тонно байһаань, тэрээниие 1954 ондо 190 мянган тонно ба 1955 ондо 240 мянган тонно хүрэтэр гэхэ гү, али 1950 онойхитой сасуулбал 2,5 дахин дээшэлүүлхэ.

Мороженын шанарые нилээдгүйгөөр һайжаруулгые хангаха хэмжэнүүдые абаха, мороженго үйлэдбэрилгэ предприятинуудые жэшээ һайн санитарна байдалда оруулха. Мороженые багсалан ба тэрээнэй арад зоной эрилтэнүүдтэй зохицуулан, гоё һайхан түхэлтэй үйлэдбэрилгые үргэнөөр ... хэ.

1956 оной эсэс хүрэтэр СССР-эй эдеэ хоолой товарнуудай промышленностиин министерствын ба СССР-эй Худалдаа наймаанай министерствын талаар мороженго үйлэдбэрилгын хүсэнүүдые 1953 онойхитой сасуулбал, 1,6 дахин дээшэлүүлхэ.

45. Арад зоной эрилтэнүүд нойр, байхова ба хара плиточно ... дүүрэн бэшээр хангагдаат байһаниие хараадаа абажа, эдэ гүүрэй сай үйлэдбэрилгые нилээдгүйгөөр ехэ болгохо талаар хэмжээ-ябуулганууды абахыень СССР-эй Эдеэ хоолой товарнуудай промышленностиин министерствые даалгаха.

46. Сайн шанарые, амтые, ассортиментые ба багсалалгые һайжаруулгын зорилгоор:

а) 25 граммаар багсалагдаһан хара байхова сайн үйлэдбэрилгые 1953 онойхитой сасуулбал 1954 ондо 1,3 дахин ба 1955 ондо 2 дахин ехэ болгохо;

б) картон соо багсалагдаһан хара байхова сайн үйлэдбэрилгые 1953 онойхитой сасуулбал 1954 ондо 2,8 дахин ба 1955 ондо 4 дахин ехэ болгохо;

в) түмэр ба шэл амһартанууд соо багсалагдаһан хара байхова сайн үйлэдбэрилгые 1953 онойхитой сасуулбал 1954 ондо 2,5 дахин ба 1955 ондо 5 дахин ехэ болгохо;

г) фольга саарһан дотортой пачка соо хара байхова сай багсалалгые 1954 ондо бүхы үйлэдбэрилгэһээнь 55 процент ба 1955 ондо 100 процент хүрэтэр дээшэлүүлхэ.

47. Хара байхова сай багсалалгын механизаци үйлэдбэрилгэдэг байхова сайн бүхы тоонһоо 1954 ондо 86 процент, 1955 ондо 90 процент ба 1956 ондо 95 процент хүрэтэр дээшэлүүлхэ.

Сайн набшануудые бүйлүүлхэ талаар ажал ехэтэй процессүүдые саашадань механизацилха ба автоматизацилха хэрэг ябуулха.

48. 1956 оной эсэс хүрэтэр шэнэ предприятинуудые барижа, хүдэлжэ байгаа предприятинуудые шэнэдхэжэ ба техническэ талаарнь зэбсэгжүүлжэ, сайн промышленностиин предприятинуудай хүсэнүүдые 1950 онойхидо орходоо сайн ногоон набшануудые түрүүшын ээлжээндэ бүйлүүлхэ талаар 2,1 дахин, сайе хэмжүүрилэн шэгнэхэ талаар —1,9 дахин ба сай прессовалха талаар 1,8 дахин дээшэлүүлхэ.

(Үргэлжэлэлынь хожом гараха)

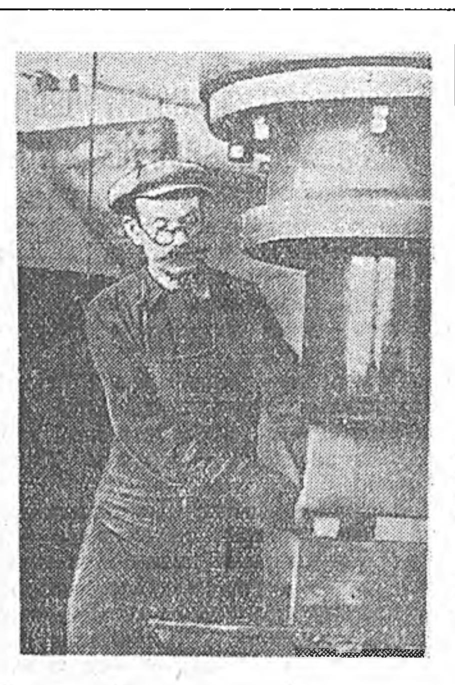

Улан-Удын судна заһабарилгын заводой хүдэлмэришэд ба албахаагшад Октябриин урда тээхи мүрысөөндэ оролсоод, ажалай амжалта туйлажа байна. Механическа цехын түмэршэ дархан Петр Алексеевич Лебедев үдэр бүри хоёр нормо дүүргэнэ, эрхим шанартай продукци гаргана.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: нүхэр Лебедев ажаллажа байна.

А. Мантасвай фото.

АГУУЕХЭ ОКТЯБРИИН ХҮНДЭЛЭЛДЭ

Ажалай бүтээсэ дээшэлнэ

Улан-Удын Кировэй нэрэмжэтэ олзоборилгын артелиин коллектив сентябрь һарынгаа даалгабариие 160 процент дүүргээ һэн. Мүнөө Октябриин урда тээхи мүрысөөндэ оролсоод, ажалайнгаа темпые һуладхангүй хүдэлмэрилжэ байна.

Парасковья Алексеевна Васяевагай хүтэлбэрилдэг бригада (эмалировочно цех) сентябрь һарынгаа даалгабариие 193 процент дүүргэһэн байгаа һаа, октябриин 20 хоног соо һарынгаа даалгабари 174 процент дүүргээ. Энэ жэшээ тус бригадын үнгэрэгшэ һарынхида орходоо бүри үндэр амжалта туйлаха байһые гэршэлнэ.

— Манай орон дотор үргэн хэрэглэлэй эд бараа элбэг дэлбэг болгохо гэһэн парти ба правительствын эрилтэнүүдые хангахын тула манай бригада хүсэ шадалаа гамнангүйгөөр ажаллана. Манай бригада октябрь һарынгаа даалгабариие 200 процент дүүргэжэ, Агууехэ Октябрьска социалистическэ революциин 36 жэлэй ойн һайндэрые угтаха гэжэ шиидэһэн байна, — гэжэ бригадир Парасковья Алексеевна хөөрэнэ.

Артелиин хүтэлбэрилэгшэд цех бүхэндөө хэрэгтэй материал болон зэр зэмсэгүүдээр таһалгаряагүйгөөр хангажа байдаг. Тэдэнэй ажалаа зүбөөр эмхидхэһэнэй ба цех, бригадануудай һайнаар ажаллаһанай ашаар артель амжалта туйлажа байна.

Р. Жигжитов.

ТҮРҮҮШҮҮЛЭЙ ДҮЙ ДҮРШЭЛЫЕ ҮРГЭНӨӨР ХЭРЭГЛЭЕ!

Иволгада болоһон хүдөө ажахын выставкэ юу харуулааб?

Иволгинскда, Культурын байшангай уужам комнатонууд: тарианажалай, малажалай, сад тарилгын продукциин олон тоото экспонадуудаар дүүргэгдэһэн байба.

Шэн габьяата ажалай жэшээнүүдые харуулдаг малажалай үнэхөөрөө мастернууд урган гараа. Жэшээнь, «Улаан Оронго», «Коммунизм», «Осоавиахим» колхозуудай гэшүүд малажал хүгжөөхэ гүрэнэй түсэбые бүхы түрэлэй малаар нилээд ехээр үлүүлэн дүүргээ. Малажалай 20 фермэ выставкэдэ хабаадалсаха хүндэтэ эрхэ олоһон байна. Тэдэнэр малажал хүгжөөлгөөр ба малай ашаг шэмые дээшэлүүлгээр ехэхэн амжалтануудые туйлаа. XVII партсъездын нэрэмжэтэ колхозой хониной-товарна фермэ хони үсхэбэрилхэ түсэбөө нилээд ехээр үлүүлһэн ба шэрүүн нооһотой хонин бүриһөө 2,4 килограмм нооһо хайшалһан байна. Андреевэй нэрэмжэтэ колхозой гахайн-товарна фермэ (фермые даагша нүхэр З. А. Бородин) гахай үсхэбэрилхэ түсэбөө 125 процент дүүргэһэн, 25 гахайһаа 13 — 13 поршоонхо абажа, бүрин бүтэнөөр түлжүүлһэн байха юм. Выставкэдэ хабаадагшадай дунда 36 һаалишад бии. Тэдэнэр барандаа һү һааха түсэбтэ даалгабаряа нилээд ехээр үлүүлэн дүүргэнхэй. «Улаан Оронго» колхозой эрхим һаалишад Цырен Жамбалова, Долгор Жамиянова гэгшэд өөһэдынгөө дааһан үнеэн бүриһөө 1720 литр һү, Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой һаалишад Пелагея Кривоконова, Мария Казанцева гэгшэд—1300 литр шахуу һү һааһан байна.

Выставкэдэ хабаадагшад ба харагшад аймагай эрхим овощеводуудай экспонадуудые ехэ анхаралтайгаар хараа. Маленковой нэрэмжэтэ колхозой Аксинья Рудкинагай хүтэлбэрилдэг овощ тарилгын звено 2,5 га талмай дээрэһээ 180 центнер капуста хуряаһан байна. Энэ звено агротехникын заабаринуудые наринаар сахидаг байһанай ашаар жэл бүри капустын үндэр ургаса хуряана. Жэшээлхэдэ, байгша ондо 1 гектар газарта 18 тонно наг шэбхэ. 1,5 центнер үнэһэ ба шубуунай аргал оруулһан, ургасынгаа ряд хоорондын элдүүрилгэ һайнаар хэһэн юм. «Коммунизм», «8-е Марта» колхозуудай овощ таригшад муу бэшэ үрэ дүнгүүдые туйлаа.

Шэниисын, намарай хара тарянай, овёсой, ячмениин ба ороохото бусад культурануудай экспонадууд харуулагдаа. «8-е Марта» колхоз шэниисын бүхы талмай дээрэһээ га бүриин 75 пүүд, тиихэдэ зарим участогуудай га бүриһөө 100 пүүд шэниисэ хуряаһан байна. Сталинай нэрэмжэтэ колхозой Доржо Гармажаповай тарианажалай бригада 54 гектар дээрэһээ га бүриин 100 пүүд шэниисэ ба бүхы талмай дээрэһээ га бүриин 55 пүүд шэниисэ хуряагаа.

Олон колхозуудай тэжээл бэлэдхэлэй бригаданууд байгша ондо үбһэнэй үндэр баян ургаса ургуулхын түлөө яһала һайнаар хүдэлмэрилөө. «1-ое Мая» колхозой тэжээл бэлэдхэлэй бригада (бригадирынь нүхэр П. И. Москвитин) нэгэ жэлэй ногоонуудай 40 гектар талмай дээрэһээ түсэбэй ёһоор 25 центнер үбһэ хуряаха байһан аад, 80 центнер хуряаһан байна.

Выставкэ хадаа хүдөө ажахые техническээр зэбсэгжэлгын ургаһанай элитэ гэршэ болоо. Революциин урда тээ Иволгын тарияашадай полинууд дээрэ хүдөө ажахын ямаршье машина хүдэлдэггүй байгаа һаа, мүнөө хүсэ ехэтэй «С—80», «ДТ—54» тракторнууд, комбайнууд, тарияа сэбэрлэдэг шэнэ шэнэ машинанууд ба бусадшье орёо оньһон техникэ ашаглагдана. Эдэ бүхы механизмууд ороохото культуранудые ургуулгые бүрин механизацилхаһаа гадна, малажалай ба овощ тарилгын зарим хүдэлмэринүүдые механизацилха арга олгоно.

Выставкэдэ хабаадагшадай дунда Саянтын ба Иволгын МТС-үүдэй 57 механизаторнууд бии. Мүнөө жэлэйнгээ даалгабаринуудые тэдэнэр барандаа амжалтатайгаар дүүргэбэ. Иволгын МТС-эй № 3 тракторна бригада (бригадирынь нүхэр Цыбиков) тракторна хүдэлмэриингөө жэлэй түсэбые 116,8 процент дүүргэһэн ба бүхы түрэлэй тракторна хүдэлмэринүүдые тогтоогдоһон болзоронь, һайн шанартайгаар хэһэн байха юм. Сталинай нэрэмжэтэ колхозой поли дээрэ хүдэлмэрилхэ зуураа, энэ бригада тарианай бүхы талмайһаа дунда зэргээр гектар бүриин 9,1 центнер тарияа гэхэ гү, аймагай колхозуудай дунда ороохото культурануудай эгээн үндэр ургаса абаха ябадал хангаһан байна. Саянтын МТС-эй комбайнер К. И. Мамаев «8-е Марта» колхозой поли дээрэ «Коммунар» комбайнаар хүдэлмэрилхэ зуураа, хуряалгын сезон соо 451 гектар тарияа хадажа, 3629 центнер тарияа сохиһон байна.

Аймагай колхозууд малажалаа саашадань түргэнөөр хүгжөөхэ ба ашаг үгэлгыень дээшэлүүлхэ, ороохото ба техническэ культурануудай ургасые саашадань дээшэлүүлхэ, овощ тарилгые ба ажахынгаа бусад һалбаринуудые бүхы хэмжээгээр хүгжөөхэ угаа ехэ арга боломжонуудтай гэжэ энэ выставкэ харуулна. Гэбэшье, эдэ арга боломжонуудаа олохон колхозууд муугаар ашаглана. Аймагай 17 колхозуудай дундаһаа оройдоо 3 колхоз малажал хүгжөөхэ түсэбөө бүхы түрэлэй малаар дүүргээ, һүн үшөөл багаар һаагдадаг, нооһо багаар хайшалагдадаг байһан зандаа. Колхозууд малайнгаа үбэлжэлгэдэ муугаар бэлэдхэнэ. Аймагай нэгэшье колхоз тэжээл бэлэдхэхэ түсэбөө дүүргээгүй. Зарим колхозуудта хэрэгтэй болохо тэжээлэй ⅓ хубиин запас байгуулагданхай. Тиигэбэшье, колхозуудта 50 гаран гектар талмайн соломо суглуулагдаагүй, нэмэлтэ тэжээл бэлэдхэгдэнэгүй. Малай байрануудые барилга ба заһабарилга тэрэшэлэн муугаар ябуулагдана. Мүн ерэхэ жэлдэ үндэр баян ургаса хуряахын түлөө бэлэдхэлэй хүдэлмэридэ ехэхэн дутагдалнууд бии.

Тэрэшэлэн энэ выставкые эмхидхэгшэд малажалай түрүүшүүлэй, илангаяа һаалишад, хонишод ба механизаторнуудай туйлалтануудые хүсэд һайнаар харуулжа шадаагүй, тиимэһээнь выставкэдэ хабаадагшад ба харагшад тон бага юумэ ойлгоһон байна. Зүгышэд ба ан үсхэбэрилэгшэдэй хүдэлмэриин дүнгүүд выставкэдэ оройдоо харуулагдаагүй. Механизациин талаар һулаар харуулагдаа. Эндэ табигдаһан машинанууд, тэдэнэй хүсэ, бүтээгдэһэн жэл, ба заводойнь маркые бэшээтэй техническэ паспортнуудгүй байгаа. Тиихэдэ хониной нооһо хайшалха электромеханическа агрегат, тэжээл бүйлүүлхэ машина гэхэ мэтын экспонадууд оройдоо харуулагдаагүй. Теэд эдэ машинанууд колхозуудай фермэнүүдтэ яһала хэрэглэгдэдэг.

Иволгын аймагай хүдөө ажахын выставкэ болбол социалистическэ хүдөө ажахын ехэ ургалтые, «СССР-эй хүдөө ажахые саашадань хүгжөөхэ хэмжээнүүд тухай» КПСС-эй ЦК-гэй сентябрьска Пленумэй тогтоолоор табигдаһан онсо ехэ зорилгонуудые аймагай колхознигууд, МТС-үүдэй хүдэлмэрилэгшэд ба хүдөө ажахын мэргэжэлтэдэй нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэхэ шадалтай ба дүүргэхээр бэлэн байһые харуулба.

А. Поздняков.

Политһургуулинуудта һурагшадай үзэхэ ном гараба

Бурят-Монголой номой хэблэл Политһургуулинуудай һурагшадта һаламжа» гэжэ ном ородһоо бурят-монгол хэлэн дээрэ оршуулан хэблэжэ гаргаба.

Энэ ном соо арбан хоёр бүлэг оронхой: «Хаанта Россида хүдэлмэрилэгшэд, тарияашад ямар байдалтай байгааб, өөһэдыгөө сүлөөлхын түлөө хайшан гэжэ тэмсэдэг һэм», «Агууехэ Октябрьска социалистическэ революци», «СССР дотор социализм байгуулга», «Советскэ социалистическэ общество», «Советскэ социалистическэ гүрэн», «Советскэ арадуудай единэ бүлэ», «Коммунистическэ парти—советскэ обществын хүтэлбэрилхы ба залан ударидагша хүсэн мүн», «СССР ба капиталистическэ оронууд», «Советскэ Союзай Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайн», «Советскэ Союз—эб найрамдалай, демократиин ба социализмын түшэг тулгуури», «Арадай ажахые һэргээн бодхоохын ба саашадань хүгжөөхын түлөө, СССР дотор коммунизм байгуулхын түлөө советскэ арадай тэмсэл», «Манай үг зорилго— коммунизм».

Мүнөө энэ ном худалдаанда гаргагдаба.

Хүдөө ажахые хүтэлбэрилгэ эрид шууд һайжаруулха

КПСС-эй Сэлэнгын айкомой пленум

КПСС-эй Сэлэнгын айкомой X пленум боложо, партиин ЦК-гэй сентябрьска Пленумэй, партиин обкомой VIII пленумэй дүнгүүд ба хүдөө ажахые хүгжөөхэ талаар аймагай партийна организациин зорилгонууд тухай асуудал зүбшэн хэлсэгдэбэ. Энэ асуудалаар КПСС-эй айкомой секретарь нүхэр Башинов элидхэл хэбэ.

Пленум хадаа ниитын ажахые хүгжөөхэ талаар аймагай колхозуудай зарим тэды амжалтануудые туйлаһые тэмдэглэбэ. Һүүлэй жэлнүүдэй туршада аймагай түрүү колхозууд малайнгаа тоо толгойе нилээд олошоруулһан, ашаг шэмыень дээшэлүүлһэн, ороохото культуранудай муу бэшэ ургаса абадаг болоһон байна.

Пленум болбол хүдөө ажахые хүгжөөхэ талаар бии байгаа горьһохон дутагдалнуудые элирүүлбэ. Аймагай олонхи колхозууд ниитын малажалые бүри ехээр хүгжөөхэ, ороохото культуранудай ургасые улам дээшэлүүлхэ талаар бии байгаа тон ехэ арга боломжонуудаа хүсэд дүүрэнээр хэрэглэнэгүй.

Аймагай партийна, советскэ ба хүдөө ажахын органууд ажахынгаа гол һалбари болохо малажалые хүгжөөхэ асуудалда ёһотой анхарал хандуулдаггүй байгаа. Имагтал энэ шалтагаанһаа аймаг дотор мүнөө болотор ниитын малажалда тэжээлэй бата бэхи база байгуулагдаагүй байна. Олонхи колхозууд адуу малдаа типовой һайн байрануудые баряагүй, малажалайнгаа ажал ехэтэй участогуудые механизацилхын түлөө тэмсэнэгүй гэжэ үгэ хэлэгшэд тэмдэглэбэ.

— Малажалда тэжээлэй база байгуулха асуудал шиидхэхын тулада сабшалангайнгаа болон бэлшээриин газарнуудые һайжаруулха талаар зарим тэды хүдэлмэри хэгдэбэшье, энэ хэрэг эсэстээ хүргэгдэнэгүй, — гэжэ «Коммунизм» колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Цыдыпов тэмдэглэбэ. — Үбһэ ногооһоо гадна шэмэтэ тэжээл малдаа ехээр бэлэдхэхэ зэргэтэйбди. Олон жэлэй ногоонуудые, тэжээлэй корнеплодууд болон хартаабха багаар тарянабди. Тиимэһээ адуу малаа һайса таргалуулжа шададаггүй, үнеэдһээ һү ехээр һаадаггүй байһамнай элитэ.

Аймагай машинно-тракторна станцинууд ниитын малажалые хүгжөөхэ хэрэгтэ бага анхарал хандуулна гэжэ пленум дээрэ хэлэгдээ. Хэрбээ тарианажалда ехэнхи хүдэлмэринүүдые машинын хүсөөр хэдэг байбашье, малажалай ажал ехэтэй участогуудые механизацилха, үбһэ тэжээл бэлэдхэхэ, зоотехническэ барилганууды эрхилхэ хэрэгтэ МТС-үүдэй хүтэлбэрилэгшэд һаналаа табидаггүй байна.

Эмхидхэлэй-ажахын талаар һула муу колхозуудта партиин айком, аймгүйсэдком саг үргэлжын анхарал хандуулнагүй гэжэ пленум дээрэ үгэ хэлэһэн хүнүүд тэмдэглэбэ.

—Энэ жэлдэ малаа олоор гарзалуулһан байнабди. Адуу малһаа тон бага ашаг шэмэ абанабди. Жэшээлхэдэ, энэ жэлдэ хонин бүриһөө дунда жэшээгээр оройдоо 1,6 килограмм нооһо хайшалжа абаһан, үнеэн бүриһөө миил 600 литр һү һааһан байнабди. Иимэ ябадалые саашадаа тэсэжэ болохогүй байһамнай элитэ. Ниитын ажахын бүхы һалбаринуудые амжалтатайгаар хүгжөөхын, колхозойнгоо олзо доходые жэлһээ жэлдэ ехэ болгохын тулада перспективнэ гол шухала асуудалнуудые шиидхэхэ зэргэтэйбди. Теэд манай колхоздо агрономическа болон зоотехническэ ёһотой туһаламжа үзүүлэгдэнэгүй,—тэжэ «Социализм» колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Самандуев хэлэбэ.

Партиин айкомой ба аймгүйсэдкомой хүдэлмэрилэгшэд колхозуудай ниитын ажахые хүгжөөхэ гол шухала асуудалнуудые гүнзэгыгөөр шүдалан үзэжэ, тодорхой һайн заабари болон зүбшэл үгэдэггүй гэжэ пленумдэ хабаадаһан нүхэд Бандо, Батуев, Гармаев гэгшэд шүүмжэлбэ.

Зарим колхозуудта ажалай эмхидхэлэй ба журамай һула муу байһые пленум тэмдэглэбэ. Илангаяа Сталинай нэрэмжэтэ колхоздо ажалай эмхидхэл ба журам һула байна. Энэ колхозой зарим гэшүүд правлениин зүбшөөлгүйгөөр хүдэлмэрээ орхёод, 2—3 үдэрөөр аймагай центр гү, али бэшэшье тээшээ ябашадаг байха юм.

Партиин ЦК-гэй сентябрьска Пленумэй тогтоолой ёһоор хүдөө ажахын мэргэжэлтэд машинно-тракторна станцинуудай штадуудта оруулагдаха зэргэтэй байгаа. Теэд энэ хэрэг мүнөө болотор бэелүүлэгдээгүй байһаар. Мүн тус Пленумэй тогтоол колхозникуудые материальна талаар урмашуулха хэмжээнүүдые хараалһан байна. Жэшээнь, малажалһаа ороһон олзо доходһоо малшадта мүнгэ авансаар хубаажа үгтэхэ зэргэтэй. Энээниие зарим колхозууд хэрэг дээрэнь бэелүүлнэгүй.

—Ниитын малажалһаа 500 мянган түхэриг доход энэ жэлдэ ороһон байна. Энээнһээ малшадта авансаар мүнгэ үгэхэ гэхэдэ, манай колхозой хүтэлбэрилэгшэд нүхэд Найданов, Тубаев гэгшэд огто буруушааһан байна,—гэжэ Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой партийна организациин секретарь нүхэр Батуев тэмдэглэбэ.

Партиин айкомой секретарь нүхэр Башинов хоёр час соо элидхэлээ үргэлжэлүүлһэн байбашье, колхозуудай ниитын ажахые саашадань хүгжөөхын түлөө социалистическэ мүрысөөнэй хэр зэргээр аймаг дотороо дэлгэрүүлэгдэһэн тухайда юушье хэлэбэгүй. Хэлэхэшье юумэнь байгаагүй. Юуб гэхэдэ, социалистическэ мүрысөө дэлгэрүүлхэ тухай асуудалда партиин айком анхаралаа хандуулдаггүй байба.

Пленум болбол аймагайнгаа хүдөө ажахые саашадань хүгжөөхэ тодорхой хэмжээнүүдые хараалһан шиидхэбэри баталан абаа.

Шухала хэрэгые тоогоогүй байхада...

Кяхтын аймагай хүдөө ажахын выставкэ Кяхта городто боложо үнгэрбэ. Энэ выставкэдэ аймагай хүдөө ажахын 200 тухай түрүүшүүл хабаадаа. Эрхим түрүү колхозууд, колхозникууд, механизаторнууд ба хүдөө ажахын мэргэжэлтэдэй шэн габьяата ажалые харуулһан экспонадууд выставкын павильонуудта табигдаһан байна. Энэ выставкэдэ аймаг соогоо түрүү колхозууд болохо Усть-Киранай сомоной «Большевик», Кировэй нэрэмжэтэ, Ехэ-Нугын сомоной Энгельсын нэрэмжэтэ ба Субагтын сомоной Маленковой нэрэмжэтэ колхозуудай гэшүүдэй ажалай дүнгүүд выставкэдэ хабаадагшадай ба харагшадай седьхэлые илангаяа баярлуулан һонирхуулба. Жэшээнь, Ехэ-Нугын сомоной Энгельсын нэрэмжэтэ колхоз (түрүүлэгшэнь нүхэр Очиров, парторганизациинь секретарь нүхэр Бадмажапов) 1953 оной 9 һарын турша соо 100 толгой эхэ мал бүриһөө 90 хурьга, 83 тугал, 68 унага абажа, бүрин бүтэнөөр түлжүүлһэн байна. Мүн нютагай үүлтэрэй һаамхай үнеэн бүриһөө дунда жэшээгээр 540 литр һү һааһан ба хонин бүриһөө 2,3 килограмм нооһо хайшалһан байха юм. Гадна, тус колхоз гүрэндөө нооһо түсэбһөө үлүүлэн тушааажа, шэнэ «ГАЗ—51» маркын автомашина абаа. Выставкэдэ тус колхозой хониной-товарна ба адуунай-товарна фермэнүүд, 25 түрүү малшад хабаадаба. Энэ колхозой һүнэй-товарна фермэ (даагшань аймсоведэй депутат Гармацу Доржитарова) 1953 оной үнгэрһэн 9 һарын дүнгөөр мал үсхэбэрилхэ түсэбөө 108 процент дүүргээ. Түрүү һаалишан Маня Самбуева, Нима-Цырен Бухугулова, Дулмажап Ганжурова, Нимацу Цыренпилова, Янжима Доржиева, Дари Цогтоева гэгшэд туд бүридөө дааһан 14 үнеэнһээ 14 тугал абажа, нэгэшье хоролтогүйгөөр түлжүүлһэн байна. Мүн эдэнэр нютагай үүлтэрэй нэгэ үнеэнһээ дунда зэргээр хүн бүхэнэй 780-аад литр һү үнгэрэгшэ юһэн һарын турша соо һаагаад байна. Тус фермын һаалишад июлиин 5-һаа октябрь һарын дүүрэтэр үнеэдээ үдэрэй гурба дахин һааһан ба түхэреэн сүүдхэ соо адуулганда ябуулһан байна. Һаалишад Доржиева, Цырeмпилова гэгшэд иигэжэ хэлэнэд: «Бидэнэр үнеэдээ энэ жэлдэ түрүүшынхеэ үдэрэй гурба дахин һаабабди. Иигэжэ һааһанай ашаар үнеэдһээ ехэ һүн һаагдахаһаа гадна, һүнэй тоһолиг ехэ болоно. Хэрбээ һүнэймнай тоһолигынь үнгэрэгшэ жэлдэ 3 процент байгаа һаа, мүнөө 5—5,6 процент болонхой».

Тус колхозой хонишод Жигмит Тогтохоева, Цырема Доржиева, Ринчинова, үбгэн пастух Бадматар Цоктоев, гахайшад Настя Бадлуева, Бабасан Бадмаева ба бусад выставкэдэ ерээ. 20 жэл хонишоноор ажаллажа ябаһан Ц. Доржиева даажа абаһан 105 толгой эхэ хонинһоо 125 хурьга абаад, нэгэшье хоролтогүйгөөр түлжүүлээ.

Субагтын сомоной Маленковой нэрэмжэтэ колхозһоо хүдөө ажахын 30-аад түрүүшүүл хабаадаа. Тэдэнэй тоодо һүнэй-товарна фермые даагша Нима Найданов оролсоно. Найдановай фермынхид 1953 ондо мал үсхэбэрилхэ түсэбөө октябрьда 108,8 процент, һү һаалгые 102 процент дүүргээд байна. Гадна, малнуудынь таарамжатай дулаан байраар, һайн тэжээлээр мүнөө жэлэй үбэлжэлгэдэ хангагданхай. Тус колхозой эрхим хонишод Н. Шултунов, Ж. Цыренжапова Б. Сунампилова, С. Цыренова, Б. Тогтохоева гэгшэд хүн бүхэнэй 100 хонинһоо 120—130 хурьга абажа, ехэ болгоһон ба нютагай хонин бүриһөө дунда зэргээр 1,8 килограмм һайн шанартай нооһо хайшалһан байна.

Тус аймагай эрхим хонишон, Ворошиловай нэрэмжэтэ колхозой гэшүүн Мария Санжеева даажа абаһан 140 эхэ хонинһоо 170 толгой хурьга абаһан ба нютагай үүлтэрэй хонин бүриһөө 2,5 килограмм нооһо хайшалһан байха юм.

Аймагай хүдөө ажахын выставкэдэ Кяхтын МТС-һээ 40 гаран, Пограничнa МТС-һээ 50 тухай механизаторнууд хабаадаа. Эдэнэй дунда тракористнууд М. Осеев, Б. Осеев, У. Юмсунов, комбайнер А. Савичев ба бусад түрүүшүүл бии. Нүхэд Осеевтэн «ДТ—54» трактораар ажаллаха зуураа, жэлэйнгээ түсэбые 200 процент дүүргээ. Михаил Осеев 800 га хахалха аад, 1248 га хахалһан ба 2280 килограмм горючи арьбалһан байна. Комбайнер нүхэр Савичев «С—4» комбайн дээрэ 25 үдэр соо ажаллажа, 450 га хуряаһан, 3400 центнер тарияа сохиһон ба 290 килограмм горючи алмаһан байна.

Гадна, выставкэдэ Гүрэнэй географическа обществын Кяхтинска отделени ба академик Обручевай нэрэмжэтэ хизаар ороноо шэнжэлэлгын музей хабаадалсаа. Дурсагдагша музей 5-дахи жэлээ олон залаата шэниисэ тарижа байна. Тиин энэ тарияае мүнөө жэлдэ Калининай нэрэмжэтэ колхоз 70 гектар талмайда тарижа, га бүриһөөнь 26 центнер ургаса хуряагаа. Энэ хүдэлмэриие музейн агроном нүхэр Колкина хүтэлбэрилөө. Мүн музей «Анис Омский» яблока гэжэ нэтэ эшэһээ 5 килограмм, гектарһаа 580 центнер «Эккедорфская» гэжэ свёкло хуряаһан байна. Дунда һургуулиин тариһан «Штамская» гэжэ сортын тыквэ 35 килограмм болоно.

Аймагай хүдөө ажахын выставкын шухала зорилготой байһые мэдэжэ байгаад, выставкэ үнгэргэхэ комисси (түрүүлэгшэнь нүхэр Перевалов) тэрэниие эрхимээр үнгэргэжэ шадаагүй. Малажалай павильондо ошоходо хүдөө ажахын выставкэ боложо байна гэхээр бэшэ. Павильондо 2 азарга, 2 үнеэн, хэдэн хонид ба нэгэ эмэ гахайһаа бэшэ юумэ үгы. Эндэ электрын хүсөөр үнеэ һааха аппарат, хониной нооһо хайшалха агрегат ба тэжээл бүйлүүлхэ кормозапарник асарагдаагүй байшоо. Экспонадуудай дэргэдэ ошоходо тэдээн тухай хэншье хөөрэнэгүй.

В. Баторов.

Зунай спортивна сезоной дүнгүүд ба үбэлэй үедэхи зорилго тухай

Республикын физкультурна болон комсомольско организацинууд зунай спортивна сезоной үедэ залуушуулай дунда хэгдэхэ физкультурна хүдэлмэринс зарим тэды һайжаруулһан байна.

Хүдэлмэришэн болон колхозно залуушуул, һурагшад болон студентнэр спортивна мүрысөөнүүдтэ, кросс болон эстафетэнүүдтэ нилээд олоороо хабаадалсаа. Үнгэрэгшэ зунай спортивна сезон урда жэлнүүдэйхидэ орходоо нилээд эмхитэйгээр үнгэржэ, зарим тэды амжалта түйлагдаа.

Республикын бүхы аймагууд болон городуудаар спортивна олон тоото мүрысөөнүүд үнгэргэгдөө.

Улан-Удэ городто болоһон спортивна хори гаран мүрысөөнүүдтэ 7 мянга гаран хүн хабаадалсаа. Спортивна бүхы хэмжээ-ябуулганuудта залуушуул олоор хабаадуулагдаһан байна.

Эрхим спортсменүүд — Сыжипова, Еременко, Шишкова, Шевчук гэгшэд энэ жэл городуудай хоорондо болоһон матчева уулзалгада хүнгэн атлетикээр түрүү һууринуудые эзэлээ. Копье шэдэлгээр ба ядро түлхилгөөр Иркутск городто болоһон мүрысөөндэ эдиршүүлэй дунда Данкова, Ильина гэгшэд мүн лэ түрүү һууринуудые эзэлһэн байна. Хүдөөгэй колхозно команда хүнгэн атлетикээр, велосипедээр, уһанда тамаралгаар Сибириин зонодо болоһон мүрысөөндэ түрүү һуури эзэлһэн ба хүнгэн атлетикээр Сталинград городто болоһон финальна мүрысөөнүүдтэ зургаадахи һуури эзэлһэн байна. Сталинград городто болоһон мүрысөөндэ спортсменүүд — Сыжипова, Дамбаев, Колмакова, Думнов, Кушнарева гэгшэд һайн амжалта харуулжа, Советскэ Союзай түүрү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөндэ хабаадахын тула РСФСР-эй суглуулагдамал командада оруулагдаа. Буудалгын спортын мастер Николаев Советскэ Союзай ДОСААФ-эй түрүү һуури эзэлхын түлөө болоһон мүрысөөндэ нэгэдэхи һуури эзэлжэ, чемпионой нэрэ зэргэтэй болоһон байна.

Үнгэрэгшэ зунай спортивна сезоной үедэ хүнгэн атлетикээр, велосипедээр, уһанда тамаралгаар, футболоор, волейболоор болон шатараар республикын түрүү һуури эзэлхын түлөө олон хүнэй хабаадалгатай мүрысөөнүүд үнгэргэгдөө. Тэдэ мүрысөөнүүдтэ олон мянган физкультурнигууд хабаадалсаһан байна.

Физкультура ба спортые хүгжөөхэ хэрэгтэ зарим тэды амжалта түйлагдабашье, үшөөл ехэхэн дутагдалнууд бии байһаар.

Физкультурна болон комсомольско организацинууд хүдэлмэридөө бии байһан дутагдалнуудтай үшөөл эбсэжэ байһаар. Һайн дуранай спортивна обществонууд спортивна секци болон мүрысөөнүүдтэ залуушуулые олоор хабаадуулхын орондо мэдээжэ болоһон үсөөхэн спортсменүүдые хабаадуулжа үргэлжэлһөөр. Эгээл иимэһээ значкистнууд, разряднигуудые бэлэдхэлгын түсэб дүүргэгдэнэгүй.

Гэгээрэлэй министерствын ба ажалай резервүүдэй һургуулинуудта спортивна мүрысөөнүүд тон үсөөн үнгэргэгдэнэ, БГТО-гэй ба ГТО-гэй значкистнууд үсөөнөөр бэлэдхэгдэнэ. Тэрэшэлэн олохон һургуулинуудта физкультурна коллективууд оройдоошье хүдэлмэрилнэгүй.

Олохон обществонууд болон коллективүүд, илангаяа транспортын «Локомотив», «Динамо», «Буревестник» обществынхид зунай спортивна сезоной турша соо һуралсалай спортивна занятинуудые муугаар эмхидхээ.

Торнин, Яруунын, Заиграйн, Кударын аймагуудта, Бабушкин городто, мүн бусадшье хэдэ хэдэн спортивна обществонуудта спортивна мүрысөөнүүд эмхи гуримгүйгөөр үнгэрөө, тэрээнһээ боложо, олон тоото залуушуул мүрысөөндэ хабаадуулагдангүй үлөө.

Зунай спортивна сезон дүүрэбэ. Ингээд үбэл болохонь. Тиимэһээ үбэлэй спортивна сезондо һайнаар бэлэдхэхэ гээшэ профсоюзна, комсомольско болон физкультурна организацинуудай ехэ ба харюусалгатай зорилгонуудай нэгэн болоно. Хэрбээ бидэнэр үбэлдэ һайнаар бэлэдхэбэл үбэлэй сезоной үедэ залуушуулай дунда ниитэ физкультурна болон спортивна хүдэлмэринүүдые амжалтатайгаар ябуулжа шадаха байнабди. Бидэнэр эгээл мүнөөнһөө санын секцинүүдэй хүдэлмэри һэргээхэ, санын станцинуудай байра болон санануудые бэлэдхэхэ зэргэтэйбди.

Энэ жэл городуудтахи спортивна обществонуудта ноябриин 15-һаа оройтуулангүй катогуудые байгуулха ёһотойбди. Тэрэшэлэн аймагуудтахи спортивна обществонуудта ноябриин 25-һаа хожом бэшэ болзорто юрын катогуудые байгуулха шухала. Гадна, үхибүүдэй наадаха елүүр байгуулха тушаа ехэ хүдэлмэри хэхэ хэрэгтэй.

ПВЗ-гэй «Локомотив» обществынхид үбэлдэ бэлэдхэлгээр горьтойхон хүдэлмэри хэжэ байна. Тэдэнэрэй хэхэ хүдэлмэринь обществын совет дээрэ харагдажа, баталагдаһан юм.

Гэхэтэй хамта, городой олохон обществонууд үбэлэй сезондо бэлэдхэхэ тушаа өөдтэй хүдэлмэри хэнэгүй. Зарим обществонууд хэтэрхэдээ үбэлдэ бэлэдхэхэ хэмжээ-ябуулгануудаашье хараалаадүй байһаар.

Физкультурна болон комсомольско организацинууд үбэлэй спортивна сезондо бэлэдхэлтэдэ бии байһан ехэхэн дутагдалнуудые партийна органуудай туһаламжаар ойрын саг соо усадхажа, үбэлэй спортивна сезониие бэлэдхэл түгэсөөр угтаха уялгатай.

М. Хабалов.

Агууехэ Октябриин хүндэлэлдэ

СОФИ, октябриин 29. (ТАСС). Болгариин ажалшад Агууехэ Октябрьска социалистическэ революциин 36 жэлэй ойе үйлэдбэриин түйлалтануудаар угтажа байна. Агууехэ Октябриин хүндэлэлдэ ажалай вахтада жагсаһан фабрикануудай, заводуудай, руднигуудай коллективүүдэй амжалтануудые хэблэл үдэр бүри тэмдэглэнэ.

Димитровградтахи Сталинай нэрэмжэтэ химическэ комбинадай хүдэлмэришэд ехэ амжалтануудые түйлаа. Энэ оной 9 һарын түсэбые тус комбинат 127 процент дүүргэбэ. Советскэ новаторнууд Левченко ба Муханов гэгшэдэй методуудые хэрэглэн, комбинадай коллектив арадай ажахыда 22 миллион гаран лев алмаба.

Хитадай засагай нютагай органуудта һунгалта болоно

ШАНХАЙ, октябриин 29. (ТАСС). Арадай түлөөлэгшэдэй нютагай суглаануудта һунгаха һунгуулиин кампани Зүүн Хитадта улам ехэ далайсатай боложо байна. Мүнөө Зүүн Хитадта һунгуулиин кампани хүдөөгэй 10 мянган сян ба чжэньдэ, мүн олон зуугаад городской районуудта боложо байна гэжэ «Цзефанжибао» газетэ мэдээсэнэ. Энэ районой доодо шатын һунгуулиин бүхы участогуудай 22 процентнь бологшо һунгуулиин участогуудта һунгалта эхилээ. Олохон газарнуудта һунгалта дүүрэбэ.

Англида забастовкын хүдэлөөн болоно

ЛОНДОН, октябриин 29. (ТАСС). «Дейли Уоркер» газетын мэдээсэһэнэй ёһоор, Англида, Шотландида ба Хойто Ирландида машина бүтээлгын ба судна бүтээлгын промышленностиин 70.000 шахуу хүдэлмэришэд хүдэлмэриин хахад үдэр үргэлжэлһэн забастовко үсэгэлдэр хэбэ. Хүдэлмэришэд салин хүлһэ 15 процентээр дээшэлүүлхэ гэһэн эрилтэ табяа.

Белфастда машина бүтээлгын ба судна бүтээлгын промышленностиин предприятинууд бүхыдөө шахуу зогсобо. Белфастын 40 мянган хүдэлмэришэд өөһэдынгөө эрилтые дэмжэжэ, демонстрацида хабаадаа.

Лондондо судна заһабарилгын заводуудай 8 мянган хүдэлмэришэд хүдэлмэреэ зогсоожо, ехэ митинг эмхидхэбэ. Тэрээн дээрэ элдэб янзын зургаан профсоюзуудай түлөөлэгшэд үгэ хэлэбэ.

Американска сэрэгэй корабльнууд Грецидэ ерэбэ

АФИНЫ, октябриин 29. (ТАСС). Хэблэлэй мэдээсэһэнэй ёһоор, крейсер ба табан эсминецээр үдэшэгдэн, «Франклин Делано Рузвельт» гэжэ американска авианосец октябриин 27-до Фалеронско заливта ерэбэ. Октябриин 31-дэ американска зургаадахи флодой сэрэгэй 25 судна Пирейдэ ерэхэ байна.

Корея тухай политическэ конференци тушаа зүблөөн дээрэхи корейско-хитадай делегациин коммюнике

ПЕКИН, октябриин 29. (ТАСС). Синьхуа агентствын корреспондент политическэ конференци тушаа хоёр талын зүблөөн дээрэхи корейско-хитадай делегациин үсэгэлдэр толилһон иимэ коммюнике Кэсонһоо дамжуулба:

Политическэ конференци тухай асуудалаар дайлалдагша хоёр талын зүблөөндэ хабаадагшадай гурбадахи заседани октябриин 28-да болобо.

Корейскэ Арадай-Демократическа Республикын түлөөлэгшэ Ки Сук Бок заседани дээрэ түрүүшээр үгэ хэлэбэ. Бүхы дэлхэйдэ мэдээжэ баримтануудые үндэһэ болгон, тэрэ хадаа американска түлөөлэгшэ Артур Динэй үсэгэлдэрэй мэдүүлгэдэ бүрин түгэс тайлбари үгэбэ. Холбоото Штадуудай правительствода харюу болгон, корейскэ ба хитадай правительствонуудай эльгээһэн мэдүүлгэнүүдые, мүн эблэрэлгэ тухай хэлсээнэй 60-дахи параграфые тэрэнэй зорюута хазагайруулһан ябадалые эрид шангаар шүүмжэлбэ. Ки Сук Бок политическэ конференцидэ нейтральна гүрэнүүд хабаадаха ёһотой гэһэн корейско-хитадай талын эрид хараа бодолые дахин гэршэлбэ. Нейтральна гүрэнүүдые хүндэлөөгүй байһан, мүн политическэ конференцидэ нейтральна гүрэнүүдэй хабаадаха зүбшөөл үгэхэеэ бүдүүлигээр ба үндэһэгүйгөөр арсаһан американска талые тэрэ гэмнэбэ. Үсэгэлдэрэйнгөө мэдүүлгэ соо американска түлөөлэгшэ политическэ конференциин зорилгонууд тухай хэлэхэдээ, Корейһээ гадаадын сэрэгүүдые гаргаха тухай асуудал һэжэгтэйгээр алгасан гараа гэжэ Ки Сук Бок тэрэшэлэн зааба. Политическэ конференциин зорилгонь хитад арадай һайндуратаниие гаргаха тухай асуудал шиидхэхэ болоно, тиихэдэ американска сэрэгүүд Корейдэ үлэхэ ёһотой юм гэжэ американска талын түлөөлэгшэ заседаниин гадаа тээ элеэр мэдүүлһэн байна. Энэ хадаа политическэ конференцидэ американска талын бодото хандалгые үшөө дахин элирүүлнэ. Корейско-хитадай талын дурадхаһан зүблэхэ зүйлые нүгөө талын абахаяа зүбшөөхые ба политическэ конференциин состав тухай асуудалые зүбшэн хэлсэжэ эхилхые Ки Сук Бок түгэсхэлдөө дахин эрибэ.

Советскэ Союз нейтральна гүрэн бэшэ гээшэ гэжэ мэдүүлээд, американска түлөөлэгшэ тус заседани дээрэ Советскэ Союзые хардаба. Корейско-хитадай талые «агрессор» гэжэ хардажа нэрлэһэн Нэгэдэмэл Нацануудай Организациин хуули буса резолюциие баримталан, американска түлөөлэгшэ корейско-хитадай талые доромжолбо. Тэрэ хадаа эблэрэлгэ тухай хэлсээнэй 60-дахи параграфай удхые дахин хазагайруулба, политическэ конференцидэ нейтральна гүрэнүүдэй хабаадаха зүбшөөл үгэхэеэ арсаба.

Нэгэдэмэл Нацануудай нэрээр халхалагдан, Холбоото Штадууд Корейдэ эсэргүү агрессивнэ дай хэжэ эхилээ, тиихэдэ Советскэ Союз корейскэ асуудалые эбэй ёһоор шиидхэхэ гэжэ саг үргэлжэ оролдоһон юм, оролдожошье байна гэжэ Хитадай Арадай Республикын түлөөлэгшэ Хуан Хуа зааба. Американска талын хардагшад корейскэ дайнда Советскэ Союзай нейтралитедые арсажа шадахагүй. Корейско-хитадай тала политическэ конференцидэ Советскэ Союз, Инди гэхэ мэтын нейтральна гүрэнүүдэй ба Азиин бусад оронуудай хабаадахын түлөө эрид шангаар тэмсэнэ гэжэ тэрэ мэдүүлбэ.

Индийскэ харуулай сэрэгүүдэй мэдэрэлгэ

ПЕКИН, октябриин 29. (ТАСС). Синьхуа агентствын корреспондентын дамжуулһанай ёһоор, лагериин секторнүүдые хинажа байһан лисынмановска ба гоминдановска агентнууд корейскэ болон хитадай сэрэгэй хэдэн пленэйхидые алаа гэжэ индийскэ харуулай сэрэгүүдэй командовани үсэгэлдэр түрүүшынхээ мэдэрбэ.

Сэрэгэй пленэй нэгэ хүн үлгэгдэн алагдаа, нүгөө нэгэниинь үхэтэрөө сохигдоо, гурбадахинь «үлэсхөөгдэжэ» үгы хэгдээ гэжэ индийскэ харуулай сэрэгүүдэй тусхай мэдүүлгэ соо хэлэгдэнэ. Хитадай сэрэгэй пленэй нэгэ хүнэй хоолойень бажуужа алаба. Гэбэшье, сэрэгэй пленэйхидэй алагдаһан шалтагаанууд, саг, тэдэнэй алагдаһан секторэй номер индийскэ харуулай сэрэгүүдэй мэдүүлгэ соо заагдаагүй.

Индийскэ харуулай сэрэгүүдэй тусхай мэдүүлгэ соо дурсагдаһан баримтанууд хадаа нютагтаа бусаха дуратай байһан тухайгаа мэдүүлхыень сэрэгэй пленэйхидтэ һаад хэхые оролдожо, лагерь соо зэрлиг шанга терророй гуримые лисынмановска ба гоминдановска агентнуудай бии болгоһон тухай корейскэ ба хитадай сэрэгэй пленэйхидэй мэдүүлгэнүүдтэй таарана.

Нютагтаа бусаха эрхээ сүлөөтэйгөөр хэрэглэхэ арга боломжо сэрэгэй пленэйхидтэ хангахые оролдожо, корейско-хитадай тала хадаа лагерьна секторнүүдтэ лисынмановска ба чанкайшистска агентнуудай хэһэн зэрлиг аашануудые нарин шангаар дары мүрдэхэ гэжэ репатриацилга тушаа нейтральна комисһаа эрибэ. Корейско-хитадай тала хадаа алагдаһан хүнүүдэй булагдаһан газар заажа ба алууршадые танижа шадаха гэршэнэрые эльгээжэ, комиссида туһалхаар бэлэн байһанаа мэдүүлбэ. Гэбэшье, комисси ба индийскэ харуулай сэрэгүүд нютагтаа бусаха эрхыень пленэйхидтэ хангажа, сэрэгэй пленэйхидэй лагерьтахи терророй ёһо журамда эсэс табихын тула ямаршье хэмжээнүүдые мүнөө хүрэтэр абаагүй.

Рига. «Ригас аудумс» комбинат энэ жэлдэ натуральна ба искусственна торгоор нэхэһэн, сэсэгтэй бүд миллионһоо үлүү метр гаргаһан байна. Бүдүүдэй ассортиментын үргэдэхэтэй хамта, тэдэнэй шанар ба гоёолгонь һайжарна. Энэ жэлдэ бүхы дээрээ 100 янзын эд бүд шэнээр үйлэдбэридэ нэбтэрүүлэгдэхэ байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: халаанай мастер О. А. Раутенишлде тэндэхи хүдэлмэрилэгшэд Э. Себрис (зүүн гарһаа), М. Вейдманисе гэгшэдтэ заабари үгэжэ байна.

ТАСС-эй фотохроника.

Ангай фермэдэ

«Бурмонкоопсоюзай» ангай ф... мэ Бабушкин город шадар, үзэсхэлэн һайхан газарта байрланха... Энэ фермэ үнэтэ халтар хара ү... гэдые үсхэбэрилнэ. 1950 он болотор энэ фермэ ямаршье олзо оруулагүй, гарза ехэтэйгээр хүдэлмэрилдэг һэн.

«Бурмонкоопсоюзай» правле... 1950 ондо фермээ мэргэжэлтэ шэнэ кадрнуудаар хангажа, тэ... ниие даагшаар коммунист П... Тимофеевич Зубаревые томил... байгаа. Тэрэнэй хүдэлмэрилһэн... хойшо фермэ дээрэнь лаборато... ангуудта хоол бэлдэхэ кухни... үнэгэнэй һайнаар дулаалагдаһ... 100 гаран хаалтануудаар шэнээр... ригдаа.

Мүнөө хододоо һайн хоол бэлэ... дэнэ, үнэгэдые ороондо оруулга... бөөр табигданхай, гүлгэлхэ үн... тусгаар байрануудта байлгагда... Эдэ условинууд гүлгэдые бү... бүтэнөөр тэнжээхэдэ ехээр нүл... нэ.

1953 ондо 78 эхэ үнэгэдһөө... гүлгэд абтажа, бултадаа бүрин... тэнөөр тэнжээгдэв. Мүнөө эдэ ... гэдынь эхэ үнэгэдтэеэ адли... монууд болонхой. Иигэжэ энэ ... мэ жэл бүхэндэ 100 мянган түх... гэй олзо оруулдаг болоо.

Энэ жэлэй сентябрь һар... СССР-эй Верховно Соведэй Пре... диум нүхэр Зубаревай оролдосо... ажалые үндэрөөр сэгнэжэ, тэ... ниие «Хүндэлэлэй тэмдэг» орден... шагнаа.

Д. Колмаков.

Асуудалда харюу

БРИТАНСКА ГВИАНАДА ЮУН БОЛОЖО БАЙНАБ

☆

И. ДЕНИСОВ

☆ ☆

Великобритани хадаа сэрэгүүдые болон уһан-сэрэгэй флодой корабльнуудые Британска Гвианада олоор абаашаад байна. Английска энэ колонида Англиһаа авианосец «Имплейкебл» ехэ түргэнөөр эльгээгдэбэ. Тэрээн дээрэ шотландска горецуудай арджильска ба сутерлендскэ полкнуудай нэгэ батальон ябаган сэрэгшэд эльгээгдэбэ. Британска Гвианын главна город Джорджтаунда сэрэгэй бусад гурбан корабльнууд — крейсер «Сьюперб» болон хоёр фрегадууд баһа ошоод байна. Тэдэнэр далайн ябаган сэрэг, тиигээд королевскэ, уэльскэ ябаган сэрэгэй полкын подразделенинүүдые абаашаһан байна. Ямайка арал дээрэһээ английска солдадууд Джорджтаунда агаарай замаар ерэһэн байна. Городой үйлсэнүүдтэ английска солдадууд харуул харана.

Дэлхэйн бүмбэрсэгэй энэ холо газар нютагта юун болоо гээшэб? Армишье, буу зэбсэгшье үгы багахан колониальна арадта эсэргүүгээр Англиин уһан-сэрэгэй флодой частьнууд юундэ эльгээгдээ гээшэб?

Британска Гвиана—Великобританиин колони юм. Тэрэ хадаа Урда Америкын зүүн-хойто зүгтэ байдаг. Тэрэ болбол Венесуэлэ, Бразили ба Нидерландска Гвианатай нэгэ хилэтэй. Тэрэ колониин газарай талмай—Англитай адли шахуу — 232 мянган квадратна километр болодог. Тэрэнэй хүн зонойнь тоо хахад миллион шахуу юм. Тэндэ дилэнхидээ индийцүүд ба негрнүүд ажаһуудаг.

Британска Гвиана—аграрна орон юм. Тэндэ таридаг гол культурануудынь сахарай тростник рис хоёр юм. Тэрэнэй экономиконь колониальна шэнжэтэй байһаниинь эли тодоор харагдана. Юумэ болбосоруулдаг промышленностинь ехэ һулаар хүгжэнхэй; тэндэ хүдөө ажахын түүхэй эдые болбосоруулдаг хэдэхэн жэжэ предприятинууд бии юм. Британска Гвиана ашагта малтамалнуудаар — боксит, алтан ба алмазаар баялиг, тиигээд тэдэниие малтан абалга, хариин, илангаяа английска ба американска капиталистнуудай гарта байдаг. Британска Гвиана боксит малтажа абалгаар дэлхэй дээрэ хоёрдохи һуури эзэлдэг.

Англи зуун жэл үлүүтэй саг соо эзэрхэжэ, Британска Гвианын арадта нилээд ехэ ядарал зоболон үзүүлһэн байна. Эндэхи хүн зоной ажабайдал ехэ муу юм. Орон дотор хүдэлмэригүй зон олон боложо байна. Ажалшад колониальна дарлалтада эсэргүүсэн нэгэнтэбэшэ бододог байгаа. Илангаяа һүүлшын жэлнүүдтэ национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөн үргэнөөр дэлгэрээ. Тэрээн дээрэһээ английска засагаархид 1953 ондо энэ орондо шэнэ конституци байгуулха баатай болоһон байна. Тэрэ конституциин үндэһөөр Британска Гвианада парламент баталагдаһан юм. Тэрэнь суглаанһаа (доодо палатань) ба Гүрэнэй Соведһээ (дээдэ палата) бүридэдэг юм. Тиигэбэшье, Гвианска конституци зохёогшодой тэрээн дотор элдэб олон хизаарлалтануудые уридшалан хараалһан дээрэһээ, арад зондоо бэлэглэһэн хэбэртэй «сүлөөнүүдһээнь» юушье үлэдэггүй юм. Жэшээлбэл, арад зоноор һунгагдадаг 24 ба губернатораар томилогдодог 3 гэшүүдһээ бүридэһэн суглаанай палатын хуулита хэмжээ-ябуулгануудые колонидо байдаг английска губернатор хорихо эрхэтэй юм. Энэ палатын түрүүлэгшэ, 9 гэшүүдһээ гүрэнэй совет губернатораар томилогдодог юм. Гүрэнэй Совет болбол английска колониальна засагаархидта алба хэдэг реакционно орган юм.

1953 оной апрельдэ шэнэ конституциин ёһоор үнгэргэгдэһэн һунгалтада ороноо сүлөөлхын түлөө дэлгэрһэн хүдэлөөе толгойлжо байһан Британска Гвианын арадай-прогрессивнэ парти хэды хүндэ условитой байбашье суглаанай палатын 24 гэшүүдэй 18-е һунгаһан, тиигээд правительство байгуулһан байгаа. Үргэн олониитэ арадаар дэмжэгдэдэг энэ парти демократическа бэшэ конституциие шэнээр хаража үзэхын тула ехэ хүдэлмэри ябуулжа эхилһэн байха юм.

Гүрэнэй совет болбол английска засагаархидаар тэрээндэ үгтэһэн эрхэнүүдые ашаглан, Британска Гвианын арадай байдалые һайжаруулхын тула суглаанай палатаар абтаһан хуулиин проектнүүдые нэгэнтэбэшэ буруушааһан байба.

Батахануул ажахытай фермернүүдтэ газарые арендээр үгэдэг газар эзэмдэгшэд намагтай газарые хатааха ба хуурай газар уһалха хүдэлмэринүүдые хэхэ уялгатай болгохо гэһэн хуулиин проектые мэнэ һая доодо палатань абаһан байгаа. Гүрэнэй Совет помещигүүдэй интересүүдые харан, хуулиин энэ проектые буруушаагаа. Тиихэдэ рис таридаг таряашад муу газарһаа ургаса абангүй хуушаараа ядаралда орожо байна. Английска конституциин демократическа бэшэ шэнжэнь баһа юундэ харагданаб гэхэдэ, нютагай профсоюзуудай эрхые хуулитаар мэдэрхэ тухай палатын олонхидоор дэмжэгдэһэн хуулиин проектые, губернатораар томилогдоһон суглаанай палатын түрүүлэгшэ зүбшэхэһөө арсаһан байха юм.

Суглаанай палатын түрүүлэгшын орлогшо, Гвианын мэдээжэ политическэ ажал-ябуулагша Джанет Джаган иигэжэ хэлэһэн байна гэбэл: «арадай-прогрессивнэ парти болбол конституциин демократическа бэшэ бүхы дүримүүдые болюулхын түлөө оролдоно, раса баримталагшадта ба дайе үүсхэгшэдтэ эсэргүү хуулинуудые бэелүүлхэ эрилтэ табина».

Энээнтэй хамта Британска Гвианада салин хүлһэ дээшэлүүлхын, ажалай условинуудые һайжаруулхын түлөө болон нютагай профсоюзуудые сахарна компанинуудай мэдэрхын түлөө забастовко үргэнөөр дэлгэрнэ.

Британска Гвианын арадай тон зүб эрилтэнүүдтэ эсэргүүсэхэ хэмжээнүүдые абахын тулада Англи өөрынгөө сэрэгэй корабльнуудые болон сэрэгүүдые Гвианада эльгээһэн байна. Гвианын хүн зониие айлгахаяа һанаһан энэ һэдэлгэ колониин арадай дунда, Англидань болон бүхы дэлхэй дээрэ ехэ дура гуталга үүдхэһэн байха юм. Гаветэнүүдэй мэдээсэлнүүдэй ёһоор сэрэгэй корабльнуудай ерэһэниие буруушаажа Джорджтаунай ажалшад ехэ хүсэтэй демонстраци үнгэргөө. Лондон, Манчестер, Глазго, Гулла болон Англиин бусад городуудта буруушаалгын митингнүүд болоо.

Эб найрамдал хамгаалгын английска комитедэй тунхаглаһан мэдээсэл соо Британска Гвианада уһан-сэрэгэй флодой корабльнуудые Великобританиин эльгээһэниинь английска арадай дунда дура гуталга түрүүлээ гэжэ онсо тэмдэглэгдэнэ. Англиин өөрынгөө зэбсэгтэ хүсэнүүдые Малайда ба Кенидэ хэрэглэжэ байһые һануулаад, эб найрамдалые хамгаалгын комитет иигэжэ мэдүүлнэ: «Хэрбээ мүнөө Британска Гвианада шуһан адхараа һаа, английска арадта ехэ трагеди, нэрэ түрэеэ гутааһан хэрэг болохол». Великобританиин Коммунистическэ партиин генеральна секретарь Гарри Поллит английска засагаархидай ябуулгануудые буруушаатаад, английска правительствоор байгуулагдаһан конституциин ёһоор лэ һунгагдаһан Британска Гвианын правительстводо эсэргүү тэдэ ябуулганууд хэгдэжэ байна гэжэ өөрынгөө мэдүүлгэ соо заана. Британска Гвианын демократическа правительствын арадай интересүүдые хамгаалха гэжэ һунгалтын урда тээ үгэһэн өөрынгөө уялгануудые дүүргэжэ байхадань, тэдэнэртэ эсэргүүгээр томо плантацинуудай эзэдэй, алтан болон алмазай корольнуудай интересүүдэй түлөө английска консерваторнууд уһан-сэрэгэй ба хуурай газарай зэбсэгтэ хүсэнүүдые эльгээжэ байна», — гэжэ Гарри Поллит бэшэнэ.

Англиин правительство Британска Гвианын конституциие болюулаа гэжэ гадаадын хэблэл мэдээсэнэ. Колонидо байдаг английска губернатор орон дотор онсо байдал тогтоогоо. Британска Гвианые захиралгые өөрынгөө гарта абабаб гэжэ тэрэ мэдүүлээ. Английска засагаархидай ябуулгануудые США-гэй зонхилхы нюурнуудай дэмжэжэ байһаниинь элитэ. Британска Гвианада эсэргүүгээр Англиин правительствоор абтаһан «хатуу хэмжээнүүдые» һайшааһан мэдүүлгые США-гэй гүрэнэй департамент һаяшаг тунхаглаһан байна.

Английска энэ колонидо Холбо... Штадууд ехээр һанаархана. Эн... юугээр тайлбарилагданаб гэхэ... Британска Гвианаһаа американска... монополинууд түүхэй эд аба... тиигээд тэрэ хадаа США-гэй хи... сэнгээр нефть ехээр абадаг Ве... суэлэтэй нэгэ хилэтэй юм. Англи... нүгөөдэ колони — Тринидада ... сэрэгэй американска база бии ю... Тэрээнһээ гадна Британска Гви... нада США-тэй агаарай-сэрэгэй ... сэнүүдэй аэродром байдаг.

Британска Гвианадахи бай... һүүлшын үдэрнүүдтэ ехээр хурса... жа байна. Октябриин 12-то саха... плантацинууд болон заводуудта ... нэ забастовконууд эхилээ. Арад... прогрессивнэ партиин гэшүүд ... һан Британска Гвианын прем... министр Чедди Джаганиис ба ... вительствын бусад табан мини... нүүдые английска засагаархи... һэлгэһэниие эрид буруу... һанай тэмдэг болгон забастов... нууд соносхогдоһон байгаа. Ста... нуудһаа боложо 35 мянга хүр... хүдэлмэришэдтэй сахарна пром... ленность бүхыдөө хүдэлмэрилнэ... Колониальна полици болон анг... ска сэрэгүүд арадай-прогресси... партиин хүтэлбэрилэгшэдэй ... байрануудта, тиигээд тэрэ парт... Джорджтаундахи главна байш... да добтолжо ороһон байха юм.

Гвианын арадай тон зүб эри... нүүдые дарахын тула хэгдэжэ б... һан британска колонизаторну... ябуулганануудые дэлхэйн олон... эрид буруушаана. Өөрынгөө а... байдалые һайжаруулхын түлөө, ... циональна талаараа бэеэ дааха... хэнүүдые хангахын түлөө үнэн ... тэмсэл хэжэ байһан английска ... колониин арад зонтой бүхы орон... дай эб найрамдалда дуратай а... дууд һаналаа нэгэдэнэ.

Редакторай орлогшо Д. Л. ЛОБСАНОВ.

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора—23, заместителя редактора—7-85, отв. секретаря—3-23, партийной жизни, сельского хозяйства—10.17, пропаганды и переводов—6-84, культуры и быта, промышленности —4-52, мест. информации и писем—11.05. Для междугородных переговоров—16.

Н—00666. Типография отдела издательств и полиграфической промышленности Министерства культуры БМАССР.